

Kritēriji un principi pārbaudžu plānošanai

Kritēriji un principi nosaka, kā tiek plānotas pārbaudes Valsts augu aizsardzības dienesta (turpmāk – dienests) kompetences jomās par šajā pielikumā minētajiem dienesta 2019. gada uzraudzības plāna punktiem. Pārbaudžu veikšanas kritēriji un principi plāna punktiem, kas nav iekļauti šajā pielikumā, ir atrunāti speciālajās instrukcijās.

Valsts pasargāta no kaitīgo organismu uzliesmojumiem, un tiek sekmēta augu un augu produktu konkurētspēja starptautiskajā tirgū

1. Pavairošanas materiāla atbilstības novērtēšana

1.1. Pavairošanas materiāla atbilstības fitosanitārajām un kvalitātes prasībām pārbaude reģistrētajās saimniecībās

1.1.1. Veikt augļu koku (ābeļu, bumbieru, pīlādžu) un ogulāju (cidoniju, krūmcidoniju) pavairošanas materiāla stādaudzētavu pārbaudes

Veicot pārbaudes stādaudzētavās, augus (stādus, mātesaugus, potcelmus) vizuāli pārbauda uz visiem augu karantīnas organismiem. Ja ir redzami karantīnas organismu simptomi, paraugus ņem obligāti.

Paraugi saskaņā ar uzraudzības plānu uz norādītajiem organismiem ir jāņem obligāti.

Pārbaudot stādaudzētavas, noskaidro, vai stādaudzētavā aug vai tiek uzglabāts cits fitosanitārajai kontrolei pakļautais materiāls (piemēram, bakteriālās iedegas saimniekaugu dzīvžogs, augi, kam 2017. un 2018. gadā izdotas augu pases, iepirktie augi), veic to pārbaudi vispārējā fitosanitārā stāvokļa noteikšanai.

Erwinia amylovora saimniekaugiem, kam jau ir pievienotas augu pases, paraugus ņem obligāti, ja:

- ir redzami karantīnas organismu simptomi,
- jau iepriekš izsniegtas augu pases, kurām beidzies derīguma termiņš, un tās tiks mainītas.

Paraugus *Apple proliferation phytoplasma* noteikšanai ņem 1. pārbaudes laikā no ābeļu mātesaugiem ar simptomiem vai bez tiem. Ja nav mātesaugu, tad paraugus ņem no stādiem. Paraugs – pieci ābeļu zariņi ar lapām un sānsaknes. Saknes diametrā ne lielākas par 1 cm, garumā ap 20 cm, bez zemes. Zarus un saknes likt atsevišķos maisos.

Paraugus *Pear decline phytoplasma* noteikšanai ņem 1. pārbaudes laikā no bumbieru mātesaugiem ar simptomiem vai bez tiem. Ja nav mātesaugu, tad paraugus ņem no stādiem. Paraugs – pieci bumbieru zariņi ar lapām un sānsaknes. Saknes diametrā ne lielākas par 1 cm, garumā ap 20 cm, bez zemes. Zarus un saknes likt atsevišķos maisos.

Ja nav nepieciešamas augu pases, pārbaudi veic tikai vienu reizi veģetācijas periodā – vispārējā fitosanitārā stāvokļa noteikšanai.

Pārbaudot augus, tiek pievērsta uzmanība augļu koku šķirnēm, kas paredzētas aprītei tirdzniecībā.

1.1.2. Veikt augļu koku (*Prunus*) pavairošanas materiāla stādaudzētavu pārbaudes

Veicot pārbaudes stādaudzētavās, augus (stādus, mātesaugus, potcelmus) vizuāli pārbauda uz visiem augu karantīnas organismiem. Ja ir redzami karantīnas organismu simptomi, paraugus ņem obligāti.

Paraugus *Plum pox virus* noteikšanai ņem no mātes augiem vai no stādiem jūnijā–augustā. Paraugus ņem no plūmēm, aprikozēm, persikiem, mandelēm, ķiršiem. Viens paraugs – 12 lapas ar simptomiem vai bez tiem no katras sugas. Ņem tik paraugus, cik norādīti uzraudzības plānā.

Pārbaudot stādaudzētavas, noskaidro, vai stādaudzētavā aug vai tiek uzglabāts cits fitosanitārajai kontrolei pakļautais materiāls (piemēram, bakteriālās iedegas saimniekaugu dzīvžogs, augi, kam 2017. un 2018. gadā izdotas augu pases, iepirktie augi), veic to pārbaudi vispārējā fitosanitārā stāvokļa noteikšanai.

Ja nav nepieciešamas augu pases, pārbaudi veic tikai vienu reizi veģetācijas periodā vispārējā fitosanitārā stāvokļa noteikšanai.

Pārbaudot augus, tiek pievērsta uzmanība augļu koku šķirnēm, kas paredzētas aprītei tirdzniecībā.

1.1.3. Veikt ogulāju pavairošanas materiāla (upeņu, jāņogu, ērkšķogu) stādaudzētavu pārbaudes

Veicot pārbaudes stādaudzētavās, augus (stādus, mātesaugus) vizuāli pārbauda uz visiem augu karantīnas organismiem. Ja ir redzami karantīnas organismu simptomi, paraugus ņem obligāti.

Ja augiem etiķetes nebūs nepieciešamas, pārbaudi veic vienu reizi veģetācijas periodā vispārējā fitosanitārā stāvokļa noteikšanai.

Pārbaudot augus, tiek pievērsta uzmanība ogulāju šķirnēm, kas paredzētas aprītei tirdzniecībā.

1.1.4. Veikt ogulāju pavairošanas materiāla (aveņu, kazeņu) stādaudzētavu pārbaudes

Veicot pārbaudes stādaudzētavās, augus (stādus, mātesaugus) vizuāli pārbauda uz visiem augu karantīnas organismiem. Ja ir redzami karantīnas organismu simptomi, paraugus ņem obligāti.

Ja augu pases nebūs nepieciešamas, pārbaudi veicvienu reizi veģetācijas periodā vispārējā fitosanitārā stāvokļa noteikšanai.

Pārbaudot augus, tiek pievērsta uzmanība ogulāju šķirnēm, kas paredzētas aprītei tirdzniecībā.

1.1.5. Veikt zemeņu pavairošanas materiāla stādaudzētavu pārbaudes

Veicot pārbaudes stādaudzētavās, augus (stādus, mātesaugus) vizuāli pārbauda uz visiem augu karantīnas organismiem. Ja ir redzami karantīnas organismu simptomi, paraugus ņem obligāti.

Ja augu pases nebūs nepieciešamas, pārbaudi veic vienu reizi veģetācijas periodā vispārējā fitosanitārā stāvokļa noteikšanai.

Pārbaudot augus, tiek pievērsta uzmanība ogulāju šķirnēm, kas paredzētas aprītei tirdzniecībā.

1.1.6. Veikt vīnogulāju pavairošanas materiāla stādaudzētavu pārbaudes

Veicot pārbaudes stādaudzētavās, augus (stādus, mātesaugus) vizuāli pārbauda uz visiem augu karantīnas organismiem. Ja ir redzami karantīnas organismu simptomi, paraugus ņem obligāti.

Pārbaudes tiek veiktas laikā, kad augiem izplaukušas lapas.

Ja augu pases nebūs nepieciešamas, pārbaudi veic vienu reizi veģetācijas periodā vispārējā fitosanitārā stāvokļa noteikšanai.

Paraugus *Xylella fastidiosa* noteikšanai ņem tikai ar simptomiem. Paraugs sastāv no zara vai zariem, kam klāt ir 10-25 lapas.

Paraugus *Viteus vitifoliae* noteikšanai ņem tikai ar simptomiem. Paraugs sastāv no auga vai auga daļas ar kaitēkli visās attīstības stadijās.

Paraugus *Grapevine flavescence dorée* fitoplazmas noteikšanai ņem tikai ar simptomiem. Paraugam ņem atvases vidus posmu ar vismaz trīs mezgliem, viens paraugs – divas atvases. Paraugus var ņemt laika posmā no jūnija līdz septembra beigām.

1.1.7. Veikt lazdu pavairošanas materiāla stādaudzētavu pārbaudes

Veicot pārbaudes stādaudzētavās, augus (stādus, mātesaugus, potcelmus) vizuāli pārbauda uz visiem augu karantīnas organismiem. Ja ir redzami karantīnas organismu simptomi, paraugus ņem obligāti.

Pārbaudi veic vienu reizi veģetācijas periodā vispārējā fitosanitārā stāvokļa noteikšanai.

Ja lazdam būs nepieciešama etiķete, pārbaudes veic divas reizes sezonā – veģetācijas periodā un pirms izplatīšanas.

1.1.8. Veikt āra dekoratīvo kultūru stādaudzētavu pārbaudes

Veicot pārbaudes stādaudzētavās, augus (stādus, mātesaugus, potcelmus) vizuāli pārbauda uz visiem augu karantīnas organismiem. Ja ir redzami karantīnas organismu simptomi, paraugus ņem obligāti.

Pārbaudot stādaudzētavas, noskaidro, vai stādaudzētavā aug vai tiek uzglabāts cits fitosanitārajai kontrolei pakļautais materiāls (piemēram, bakteriālās iedegas saimniekaugu dzīvžogs, augi, kam 2017. un 2018. gadā izdotas augu pases, iepirktie augi), veic to pārbaudi vispārējā fitosanitārā stāvokļa noteikšanai.

Erwinia amylovora saimniekaugiem, kam jau ir pievienotas augu pases, paraugus ņem obligāti, ja:

- ir redzami karantīnas organismu simptomi,
- jau iepriekš izsniegtas augu pases, kurām beidzies derīguma termiņš, un tās tiks mainītas.

Paraugus *Plum pox virus* noteikšanai ņem no mātes augiem vai no stādiem jūnijā–augustā. Paraugus noņem tik, cik norādīti uzraudzības plānā ar simptomiem vai bez tiem.

Anoplophora chinensis, *A. glabripennis* noteikšanai no saimniekaugiem ar simptomiem ņem kaitēkļus visas attīstības stadijās.

Stādaudzētavas, kur audzē priedes, pārbauda uz *Mycosphaerella pini* un *M. dearnessii*, ja ir redzami simptomi, tiek ņemti paraugi.

Phytophthora ramorum saimniekaugiem ņem paraugus ar simptomiem.

Ja augu pases nebūs nepieciešamas, tiek veikta viena pārbaude veģetācijas periodā vispārējā fitosanitārā stāvokļa noteikšanai.

1.1.9. Veikt sīpolpuķu audzēšanas saimniecību pārbaudes

Veicot pārbaudes sīpolpuķu audzēšanas saimniecībās, augus vizuāli pārbauda uz visiem augu karantīnas organismiem. Ja ir redzami karantīnas organismu simptomi, paraugus ņem obligāti.

Ja augu pases nebūs nepieciešamas, pārbaudi veic vienu reizi veģetācijas periodā vispārējā stāvokļa noteikšanai (audzēšanas vietā).

Paraugus *Ditylenchus destructor* un / vai *Ditylenchus dipsaci* noteikšanai sastāv no dāliju, gladiolu, hiacinšu, tulpju, īrisu no sīpola (-iem) / guma (-iem) ar simptomiem.

Veicot pārbaudes, pievērš uzmanību no citām valstīm iepirktajam materiālam.

1.1.10. Veikt dekoratīvo siltumnīcas kultūru stādu audzēšanas saimniecību pārbaudes

Veicot pārbaudes stādu audzēšanas saimniecībā, visus augus vizuāli pārbauda uz **visiem augu karantīnas organismiem**. Ja ir redzami karantīnas organismu simptomi, paraugus ņem obligāti.

Ja augu passes nebūs nepieciešamas, pārbaudi veic vienu reizi veģetācijas periodā vispārējā stāvokļa noteikšanai.

Līmes vairogus izvieta *Liriomyza huidobrensis* un *Thrips palmi* noteikšanai.

Līmes vairogus izkar pēc augu iestādīšanas. Tos iekar virs augiem un noņem pēc 6-8 nedēļām. Līmes vairogu noņemot, to saloka ar līmi uz iekšpusi.

1.1.11. Veikt krizantēmu stādu audzēšanas saimniecību pārbaudes

Veicot pārbaudes stādu audzēšanas saimniecībā, visus augus vizuāli pārbauda **uz visiem augu karantīnas organismiem**. Ja ir redzami karantīnas organismu simptomi, paraugus ņem obligāti.

Ja augu passes nebūs nepieciešamas, pārbaudi veic vienu reizi veģetācijas periodā vispārējā stāvokļa noteikšanai.

Paraugam uz *Chrysanthemum stunt viroid* ņem auga lapas ar simptomiem vai bez tiem. Viens paraugs ir 5-7 krizantēmu lapas.

Paraugam *Didymella ligulicola* noteikšanai ņem jebkuras auga daļas ar simptomiem.

Paraugam *Puccinia horiana* noteikšanai ņem auga lapas ar simptomiem.

Paraugam *Bemisia tabaci* noteikšanai ņem lapas ar kaitēkļiem kāpura attīstības stadijā.

Līmes vairogus izvieta *Liriomyza huidobrensis* konstatēšanai.

Līmes vairogu izkar pēc augu iestādīšanas. To iekar virs augiem un noņem pēc 6-8 nedēļām. Līmes vairogu noņemot, to saloka ar līmi uz iekšpusi.

1.1.12. Veikt tomātu stādu audzēšanas saimniecību pārbaudes segtajās platībās

Veicot pārbaudes stādu audzēšanas saimniecībā, visus augus vizuāli pārbauda **uz visiem augu karantīnas organismiem**. Ja ir redzami karantīnas organismu simptomi, paraugus ņem obligāti.

Pārbaudi veic veģetācijas periodā (kad tuvojas stādu pārdošanas laiks) vispārējā fitosanitārā stāvokļa noteikšanai. Pārbauda arī tās saimniecības, kuras stādus audzē savām vajadzībām.

Tomātu stādu audzēšanas saimniecībās ņem paraugus *Pepino mosaic virus* noteikšanai ar simptomiem vai bez tiem un *Clavibacter michiganensis* subsp. *michiganensis* noteikšanai ar simptomiem.

Katram organismam ņem savu paraugu, *Pepino mosaic virus* paraugam – lapas. Paraugus bez simptomiem noņem randomizēti no vairāku šķirņu augiem. Pārbaudes aktā obligāti norāda, no kādām šķirnēm un vietām ņemts paraugs (var zīmēt shēmu).

Paraugiem *Bemisia tabaci* un *Liriomyza huidobrensis* noteikšanai ņem lapas ar kaitēkļiem un pašus kaitēkļus dažādās attīstības stadijās.

Clavibacter michiganensis subsp. *michiganensis* – paraugam ņem visu augu (stublāju).

Līmes vairogus izkar pēc augu iestādīšanas *Liriomyza huidobrensis* noteikšanai. Tos iekar augstumā virs augiem un noņem laikā, kad tuvojas stādu pārdošanas laiks. Līmes vairogu noņemot, to saloka ar līmi uz iekšpusi.

Pārbaudes aktā norāda: stādu daudzumu, izmantoto sēklu (piem., pašu izaudzētas, profesionālās sēkla u. tml.) un audzēšanas substrātu.

1.1.13. Veikt meža kultūru stādaudzētavu pārbaudes fitosanitārā stāvokļa noteikšanai

Veicot pārbaudes stādaudzētavās, augus vizuāli pārbauda uz visiem augu karantīnas organismiem. Ja ir redzami karantīnas organismu simptomi, paraugus ņem obligāti.

Stādaudzētavas, kur audzē ošus, pārbauda arī uz *Agrilus planipennis*, ņemot kaitēkli dažādās stadijās no simptomātiskajiem kokiem.

Stādaudzētavas, kur audzē priedes, pārbauda uz *Mycosphaerella pini* un *M. dearnessii*. Ja ir redzami *Mycosphaerella pini* un *M. dearnessii* simptomi, ņem paraugus.

Anoplophora chinensis, *A. glabripennis* noteikšanai no saimniekaugiem ar simptomiem ņem kaitēkļus visās attīstības stadijās.

1.1.14. Veikt meža kultūru stādaudzētavu pārbaudes priežu stādāmā materiāla sertifikācijai

Ja paraugus sertifikācijai ņem no augošiem augiem uz lauka oktobrī, tos nosūta testēšanai arī *Gibberella circinata*, *Mycosphaerella pini* un *M. dearnessii* atklāšanai.

1.1.16. Veikt dzērveņu un krūmmelleņu (zileņu) stādāmā materiāla pārbaudes

Pārbaudi veic vismaz vienu reizi veģetācijas periodā. Dzērvenēm pārbauda ražojošos stādījumus, no kuriem tiek iegūts pavairošanas materiāls (stīgas), kuru tālāk izmantos komercstādījumu ierīkošanai.

Paraugus *Diaporthe vaccinii* noteikšanai ņem ar simptomiem. Paraugus ņem ražas laikā. Paraugi sastāv no gatavām ogām – 50 gab.

Paraugus *Xylella fastidiosa* noteikšanai ņem tikai ar simptomiem. Paraugi sastāv no stublāja vai zariem, kam atkarībā no lapas izmēra klāt ir 25-100 lapas.

Pārbaudi veic, kad augiem pilnībā izplaukušas lapas – maijā–septembrī.

Ievadot pārbaudes aktu Kultūraugu uzraudzības valsts informācijas sistēmā (turpmāk – KUVIS), precīzi norāda pārbaudīto konkrēto augu sugas nosaukumu, nevis kopīgo ģints nosaukumu:

- lielogu dzērvenēm – *Vaccinium macrocarpon*,
- krūmmellenēm jeb vairoga zilenēm – *Vaccinium corymbosum*.

1.1.17. Veikt pārbaudes *Globodera rostochiensis*, *Globodera pallida* izplatības noteikšanai stādaudzētavās

Pārbaudi veic un paraugus ņem visās stādaudzētavās no platībām, kurās plāno audzēt pirmo reizi stādāmo materiālu.

Augsnes paraugu uz laboratoriju sūta šādu augu karantīnas organismu testēšanai:

- *Globodera pallida*;
- *Globodera rostochiensis*.

Augsnes paraugus ņem arī stādaudzētavās, ja stādīšanai paredzēto materiālu plānots eksportēt uz trešajām valstīm. Šādā gadījumā augsnes paraugu uz laboratoriju sūta šādu augu karantīnas organismu testēšanai:

- *Globodera pallida*;
- *Globodera rostochiensis*;
- *Synchytrium endobioticum*.

1.1.19. Veikt pārbaudes stādaudzētavās, kas pašas izsniedz augu pases

Pārbauda stādaudzētavas, kas pašas drukā augu pases. Nepieciešams pievērst uzmanību, vai atbilstošām sugām ir lietots “ZP b2”.

Pārbauda šķirnes, kādas tiek audzētas stādaudzētavās. Pievērš uzmanību, vai šīs šķirnes ir reģistrētas kādā no sarakstiem (LV, ES, aizsargājamās šķirnes) un vai tās drīkst būt aprītē tirdzniecībā.

Pārbauda arī, vai stādaudzētavas pašas nedrukā augu pases šķirnēm, kuras ir aizsargātas, nenoslēdzot licences līgumu. Tiek pārbaudītas gan Latvijas, gan ES aizsardzības šķirnes.

Tiek pievērsta uzmanība izsniegtajam augu pasu daudzumam un pārbaudīto augu skaitam (pārbauda vairākas šķirnes (vismaz divas)).

Pārbaudes aktā norāda, kā stādaudzētavā tiek piešķirts partijas numurs, un vai augu pases tiek sagatavotas atbilstoši lēmumā par atļauju sagatavot augu pases/etiķetes apstiprinātam paraugam. Papildus norāda, vai pēc augu pasu un etiķešu žurnāla informācijas, augu pases tiek izsniegtas tikai mazumtirdzniecībā vai arī tālākai lauksaimnieciskai ražošanai.

1.1.20. Veikt pārbaudes stādaudzētavās, lai uzturētu PFPP RU augu karantīnas organismiem

Pārbaudes veic veģetācijas periodā RU un LV augu karantīnas organismu atklāšanai, pārbaudot visas atzītajā stādaudzētavā augošo augu sugas.

Visiem laukiem atzītajā stādaudzētavā jābūt pārbaudītiem uz *Globodera pallida*, *Globodera rostochiensis* un *Synchytrium endobioticum*.

Augsnes paraugus ņem:

- ja laukā visi augi ir izrakti un plāno stādīt jaunus augus – pirms jauno augu iestādīšanas;
- ja augi tiek izrakti pakāpeniski – atkārtoti ik pēc trīs gadiem.

Par pārbaudēm, kas veiktas vienā dienā, sastāda vienu pārbaudes aktu.

Paraugus ņem, ja redzami RU vai LV karantīnas organismu simptomi.

Visas pārbaudes sadala – dokumentu pārbaudes, lauku pārbaudes un buferzonas pārbaudes. Šeit netiek skaitītas pārbaudes tirdzniecības vietā.

Visas platības pārbauda (izstaigā) vismaz divas reizes sezonā un buferzona – vienu reizi.

Veicot pārbaudes buferzonā, pārbaudes aktā norāda saimniekaugus, kas aug 0,5 km teritorijā ap stādaudzētavas laukiem. Buferzonā, konstatējot kaitīgo organismu, kam ir karantīnas statuss RU vai LV, noteikti ņem paraugu.

Gadījumos, kad buferzonā vai stādaudzētavā pārbaudes laikā tiek noņemts paraugs ar simptomiem, norāda GPS koordinātu pie katra noņemtā parauga.

1.1.21. Veikt pārbaudes saimniecībās, kurās audzē tomātu sēklas

Pārbaudes veic veģetācijas laikā (laikā, kad tuvojas tomātu novākšana sēklu ieguvei) saimniecībās, kuras nodarbojas ar sēklu iegūšanu, lai konstatētu, ka audzēšanas vietā augiem nav novēroti *Clavibacter michiganensis* ssp. *michiganensis* un *Xanthomonas campestris* pv. *Vesicatoria*, *Pepino mosaic virus* un *Potato spindle tuber viroid* kaitīgo organismu izraisīto slimību simptomi.

Clavibacter michiganensis subsp. *michiganensis* noteikšanai ar simptomiem paraugam ņem visu augu (stublāju).

Ņem paraugus *Pepino mosaic virus* noteikšanai ar simptomiem vai bez tiem un *Potato spindle tuber viroid* noteikšanai ar simptomiem vai bez tiem. Viens paraugs ir piecas tomātu lapas.

Paraugus bez simptomiem ņem randomizēti no vairāku šķirņu augiem. Pārbaudes aktā obligāti norāda, no kādām šķirnēm un vietām ņemts paraugs (var zīmēt shēmu).

Katram organismam ņem savu paraugu.

Paraugiem *Bemisia tabaci* un *Liriomyza huidobrensis* noteikšanai ņem lapas ar kaitēkļiem un pašus kaitēkļus dažādās attīstības stadijās. Izvieto līmes vairogus *Liriomyza huidobrensis* noteikšanai.

Līmes vairogus izkar pēc augu iestādīšanas. Tos iekar virs augiem un noņem pēc 6-8 nedēļām. Līmes vairogu noņemot, to saloka ar līmi uz iekšpusi.

1.1.22. Veikt pārbaudes saimniecībās, kurās audzē gurķu sēklas

Pārbaudes veic pēc uzņēmēja pieprasījuma. Plānoto paraugu skaitu *Fusarium oxysporum* f.sp. *cucumerinum* noteikšanai noņem paredzētajās pārbaudēs pa daļām (līdz 15 paraugiem vienā pārbaudē). Ņem paraugus ar simptomiem. Paraugs sastāv no visa auga/-iem ar saknēm.

1.2. Pārbaudes kartupeļu sertifikācijai

1.2.1. Veikt pārbaudes kartupeļu cistu nematožu - *Globodera rostochiensis* un *Globodera pallida* – izplatības noteikšanai kartupeļu sēklaudzēšanas saimniecībās

Pārbaudi veic un augsnes paraugus ņem kartupeļu sēklaudzēšanas saimniecībās, kuras 2019. un 2020. gadā plāno audzēt sertificētu kartupeļu sēklas materiālu no laukiem, kuros 2019. un 2020. gadā plānots audzēt kartupeļus (gan sēklas, gan arī pārtikas, pārstrādes un lopbarības). Augsnes paraugus nedrīkst ņemt no slapjas augsnes, nokrišņu laikā vai tūlīt pēc tam.

Augsnes paraugu uz laboratoriju sūta **šādu** augu karantīnas **organismu testēšanai**:

- *Globodera pallida*
- *Globodera rostochiensis*.

1.2.2. Veikt sēklas un pārtikas kartupeļu pārbaudes kartupeļu sēklaudzēšanas saimniecībās 2019. gada ražā

Veic pārbaudes visās kartupeļu sēklaudzēšanas saimniecībās, kuras plāno sertificēt kartupeļu 2019. gada ražas sēklas materiālu.

Visās saimniecībās pārbauda arī prasību par sertificēta sēklas materiāla izmantošanu pārtikas un pārstrādes kartupeļiem.

1.2.3. Veikt pārbaudes un paraugu noņemšanu kartupeļu sertifikācijai (ņem sēklu inspektors)

Paraugus ņem no mātesaugiem, pirmsbāzes (PBTC; PB1; PB2; PB3; PB4) un bāzes (S; SE; E) sēklas kartupeļiem. Paraugus ņem no lauka.

Pirmsbāzes (PBTC; PB1; PB2; PB3; PB4) sēklas kartupeļu paraugu sūta testēšanai šādu kaitīgo organismu noteikšanai:

- *Potato spindle tuber viroid* (PSTVd);
- Kartupeļu vīruss PVX;
- Kartupeļu vīruss PVY;
- Kartupeļu vīruss PVM;
- Kartupeļu vīruss PVS;
- Kartupeļu vīruss PLRV;
- Kartupeļu vīruss PVA.

Bāzes (S; SE; E) sēklas kartupeļu paraugu sūta testēšanai šādu kaitīgo organismu noteikšanai:

- *Potato spindle tuber viroid* (PSTVd);
- Kartupeļu vīruss PVY;
- Kartupeļu vīruss PLRV.

Mātesaugu paraugu sūta testēšanai šādu kaitīgo organismu noteikšanai:

- Kartupeļu lapu ritināšanās vīruss (*Potato leafroll virus*, PLRV);
- Kartupeļu vīruss A (*Potato A potyvirus*, PVA);

- Kartupeļu vīruss M (*Potato M carlavirus*, PVM);
- Kartupeļu vīruss S (*Potato S carlavirus*, PVS);
- Kartupeļu vīruss X (*Potato X potexvirus*, PVX);
- Kartupeļu vīruss Y (*Potato Y potyvirus*, PVY);

2. Uzraudzība

2.1. Tiek īstenota augu un augu produktu importa, eksporta un tranzīta fitosanitārās uzraudzības sistēma

2.1.2. Veikt pārbaudes pirms fitosanitāro sertifikātu izsniegšanas

Paraugus ņem, lai noteiktu fitosanitārās produkcijas atbilstību importētājas valsts fitosanitārajām prasībām, analizēšanai uz vietas vai nosūtīšanai uz laboratoriju.

Feromonu slazdus *Monochamus* sp. noteikšanai izliek netālu no kokmateriālu sagatavošanas vietām – ja iespējams, uzņēmuma nožogotajā teritorijā, lai maksimāli novērstu slazdu pazušānu. *Monochamus* sp. slazdus izliek periodā no maija sākuma līdz jūnija beigām, atkarībā no kukaiņu aktivitātes konkrētajā gadā. Slazdu iekar kokā ar roku aizsniedzamā augstumā.

Slazdam sānā piestiprina atvērtu atraktanta pudelīti un neatplēstu feromonu paciņu. Pudelīti un paciņu svarīgi piestiprināt dažādās vietās uz slazda. Slazdu iekar atklātā vietā, 2-3 metru augstumā. Paraugu ņņem, atskrūvējot apakšā esošo plastmasas burciņu un pārberot tās saturu citā traukā. Slazdu pārbaudi veic trīs reizes – ik pēc 14 dienām. Trešajā pārbaudes reizē slazdu ņņem.

2.1.3. Veikt pārbaudes eksporta produkcijas noliktavās

Vismaz vienu reizi gadā pārbauda visas noliktavas, kurās glabājas eksportam paredzētā produkcija, kam nepieciešams izsniegt fitosanitāro sertifikātu. Noliktavās, kurās glabājas eksporta produkcija, ko var bojāt *Trogoderma granarium*, pārbauda, vai nav sastopams šis kaitīgais organisms, ņemot vienu vai vairākus saslauku paraugus un pašu kaitēkli dažādās attīstības stadijās. Ņem paraugus – kaitēkļus dažādās attīstības stadijās.

Eksportam uz Krieviju paredzēto griezto ziedu uzglabāšanas vietās izkar līmes vairogus *Liriomyza huidobrensis* un *Thrips palmi* noteikšanai. Veic divas pārbaudes (1. pārbaude – izliekot līmes vairogus, 2. pārbaude – pēc 6-8 nedēļām ņemot līmes vairogus). Līmes vairogu ņemot, to saloka ar līmi uz iekšpusi.

2.1.5. Veikt pārbaudes kartupeļu cistu nematožu *Globodera rostochiensis*, *Globodera pallida* un kartupeļu vēža *Synchytrium endobioticum* izplatības kaitīgo organismu noteikšanai eksportam paredzētajās kravās – kūdrā u.c.

Pārbaudi veic un paraugus ņem no katra kūdras ieguves uzņēmuma vismaz vienu reizi trīs mēnešos. Pārbaudi veic, pamatojoties uz eksportētāja iesniegto “Iesniegumu fitosanitārās kontroles veikšanai”. Ja ir dažādi kūdras ieguves veidi (frēzkūdra, gabalkūdra) vai kūdras veidi (gaišā kūdra, tumšā kūdra), tad no katra veida ņem paraugus. Ja fitosanitāro sertifikātu izdod vienā reģionā, bet uzņēmums atrodas kādā citā reģionā, pārbaudes veic un paraugus ņem tajā reģionā, kur atrodas uzņēmums. Līdz pilnīgai pārejai uz fitosanitāro sertifikātu izsniegšanu ar KUVIS rīku “Fitosanitāro sertifikātu process”, reģions, kas izsniedz fitosanitāros sertifikātus, reizi mēnesī informē reģionu, kas veicis pārbaudes, par apjomiem, kam izsniegti fitosanitārie sertifikāti. Reģions, kas veicis pārbaudes, seko līdz kopējam apjomam.

Ja kūdra tiek eksportēta uz valstīm, kurām ir stingrākas fitosanitārās prasības, nekā iepriekš ir pārbaudīts (kūdrai jābūt brīvai arī no citiem konkrētiem karantīnas organismiem), ņem papildu paraugu.

2.1.6. Veikt importa materiāla pārbaudes kravas saņemšanas vietās

Pārbaudes veic pēc saņemtajiem fitosanitārajiem sertifikātiem, izvērtējot fitosanitāro risku. Pārbaudes mērķis – stādāmajam materiālam veikt pārbaudi kravas saņemšanas vietā, jo ne vienmēr pārbaudes laikā ieviešanas vietā uzreiz var atklāt kaitīgo organismu, it sevišķi, ja slimība ir latentā formā.

2.1.8. Veikt pārbaudes vietās, kur no Ķīnas tiek saņemtas un izkrautas akmens kravas, un šo vietu apkārtnes apstādījumos, pārbaudot vai nav sastopami *Anoplophora chinensis*, *Anoplophora glabripennis*

Pārbaudes veic pēc Pārtikas un veterinārā dienesta paziņojuma saskaņā ar dienesta 2013. gada 2. augusta rīkojumu Nr. 1.1.-6/44 “Par Ķīnas koksnes iepakojamā materiāla pārbaudēm kravas saņemšanas vietā”.

Pārbaudes veic pēc tam, kad krava ir nokrauta no koksnes iepakojamā materiāla. Gadījumos, kad, veicot pārbaudi, krava nav vēl nokrauta, pārbaudes aktā norāda, kad tas tiks izdarīts. Tad arī veic otro pārbaudi. Pārbaudes aktu uz Augu karantīnas departamentu (turpmāk – AKD) sūta par pirmo veikto pārbaudi. Gadījumos, kad tiek veikta vēl viena pārbaude pēc kravas nokraušanas no koksnes iepakojamo materiāla, pārbaudes aktu nesūta. Veicot šāda veida pārbaudes, apskata arī koksnes iepakojamo materiālu, kas jau pārbaudīts iepriekšējās pārbaudēs, bet vēl joprojām tiek uzglabāts uzņēmuma teritorijā (tas ietilpst pie teritorijas apskates).

Gadījumā, ja krava vai daļa kravas ar koksnes iepakojamo materiālu no norādītās saņemšanas vietas ir nosūtīta tālāk, pārbaudi veic arī tajā vietā, uz kurieni krava ir nosūtīta. Kravas saņemšanas vietas teritoriju, neatkarīgi no kravas uzglabāšanas ilguma, apseko katru reizi, kad tiek saņemta krava. Neatkarīgi no kravu saņemšanas uzņēmuma teritorijā veic vismaz vienu pārbaudi laikā, kad kokiem nav lapu, jo tad labāk pamanāmi Āzijas ūsaiņa bojājumu pazīmes.

Anoplophora chinensis, *A. glabripennis* noteikšanai no saimniekaugiem ar simptomiem ņem kaitēkļus visās attīstības stadijās.

Slazdus *Anoplophora chinensis* un *Anoplophora glabripennis* noteikšanai izliek maijā atkarībā no kaitēkļu lidošanas laika. Feromonu komplekts sastāv no sešām paciņām. Slazdam sālā piestiprina piecas paciņas, atstājot paciņu “Replacement Lures”. Feromonu darbības periods ir 60 dienas, taču feromons “B” jānomaina pēc 30 dienām ar atstāto “Replacement Lures” paciņu. Tādēļ šo paciņu “B” ieteicams piestiprināt atsevišķi no pārējām.

Slazdu iekar atklātā vietā, 2-3 metru augstumā. Paraugu ņem, atskrūvējot apakšā esošo plastmasas burciņu un pārberot tās saturu citā traukā. Slazdu pārbaudi veic divas reizes – pirmo reizi pēc 30 dienām, otro reizi, slazdu ņemot.

2.2. Tiek nodrošināta tirdzniecība uz Eiropas Savienības aizsargājamajām zonām

2.2.1. Veikt skujkoku un mulčas pārbaudes, lai nodrošinātu tirdzniecību uz Eiropas Savienības aizsargājamajām zonām Lielbritānijā, Īrijā, Grieķijā

Skujkoku pārbaudi veic izvēles kārtībā, pēc iespējas pārbaudot dažādu nosūtītāju sagatavoto skujkoku koksni, ņemot vērā nosūtāmo apjomu. Pārbauda prasību, ka skujkoku zāģmateriāli ir bez mizas. Šeit ietilpst arī pārbaudes skujkoku mizai/mulchai, ja tiek plānots tās nosūtīt uz aizsargājamām zonām.

Skujkoku šķeldas, malkas, skaliņu, mulčas un citu skujkoku materiālu pārbaudi augu pases saņemšanai veic pēc pieprasījuma. Mulčai (smalkajai 0-6 mm frakcijai) ņem paraugus uz organismiem, kas noteikti dienesta 30.06.2013. instrukcijas Nr. 1.1-3/22 9. pielikumā.

2.3. Ieviesta koksnes iepakojamā materiāla aprites uzraudzība un kontrole

2.3.1. Uzraudzīt reģistrētos koksnes iepakojamā materiāla marķēšanas uzņēmumus, tai skaitā ņemot paraugus priežu koksnes nematodes *Bursaphelenchus xylophilus* noteikšanai

Ņem paraugus *Bursaphelenchus xylophilus* noteikšanai (visos uzņēmumos, arī tajos, kur veic koksnes iepakojamā materiāla ražošanu no apstrādātas koksnes) pēc termiskās apstrādes. Paraugu ņem tikai no skujkoku koksnes (vismaz vienu reizi gadā).

Noņemot paraugu, priekšroka tiek dota marķētam materiālam.

2.3.2. Uzraudzīt koksnes iepakojamā materiāla ražošanas uzņēmumus (neveic HT un nelieto IPPC marķējumu)

Pārbaudes veic uzņēmumos, kuri ražo koksnes iepakojamo materiālu no termiski neapstrādātas koksnes un nemarķē ar IPPC marķējumu. Pārbaudes laikā pārlicinās, vai uzņēmums nelieto IPPC marķējumu termiski neapstrādātam koksnes iepakojamam materiālam, kā arī nelieto EPAL marķējumu. Konstatējot marķējuma izmantošanu, to nofotografē un visu informāciju (pārbaudes aktu un attēlus) **vienas darbdienu** laikā nosūta AKD.

Pārbaudes vēlamā veikt uzņēmumos, kuros pārbaude nav veikta 2018. gadā.

Katra pārbaude tiek piesaistīta GPS koordinātām, pārbaudes aktā fiksē šo informāciju. Koordinātām jābūt vismaz no četriem cipariem aiz komata, piem., 56.6857, 23.8753.

2.3.3. Uzraudzīt koksnes iepakojamā materiāla atbilstību noliktavās, fabrikās, kā arī lielajos ražojošajos uzņēmumos (neveic HT un nelieto IPPC marķējumu)

Pārbaudes veic uzņēmumos (noliktavās, fabrikās, muitas noliktavās, loģistikas centros u. c.), kas izmanto marķētu koksnes iepakojamo materiālu produkcijas eksportam (piemēram, AS “Dobeles dzirnavnieks”), vai uzņēmumos, par kuriem saņemta trešo valstu notifikācija par neatbilstošu koksnes iepakojamo materiālu. Šīs pārbaudes ietvaros pārbauda uzņēmumus, kuri netiek pārbaudīti citu pārbaudītu ietvaros (piem., šo pārbaudi neveic “RIMI”, “Maxima”, “DEPO” u. c.). Pārbaudes vēlamā veikt uzņēmumos, kuri nav pārbaudīti 2018. gadā.

Pārbaudes laikā pievērš uzmanību marķējumam, vai tas ir atbilstošs noteiktajām prasībām, kā arī, vai nav novērojami reģistrēto uzņēmumu marķējumu viltojumi. Ja novērojamas kaitēkļu bojājumu pazīmes atbilstoši marķētās paletēs, ņem paraugu.

Konstatējot nepilnības marķējumos, tās jāfotografē. Divu dienu laikā pēc pārbaudes, pārbaudes akts jānosūta AKD.

Katra pārbaude tiek piesaistīta GPS koordinātām, pārbaudes aktā jāpiefiksē šī informācija. Koordinātām jābūt vismaz no četriem cipariem aiz komata, piem., 56.6857, 23.8753.

2.4. Tiek veikta fitosanitāro pasākumu ievērošanas uzraudzība augu karantīnas organismu atklāšanas gadījumos (perēkļos)

2.4.1. Veikt saimniecību (lauka) pārbaudes, atbilstošā gadījumā ņemot paraugus, kur iepriekšējos gados konstatēta zeltītā kartupeļu cistu nematode *Globodera rostochiensis*, līdz fitosanitāro pasākumu atcelšanai

Pārbaudi veic tiem laukiem, kuros konstatēta zeltītā kartupeļu cistu nematode *Globodera rostochiensis* un piemērotie fitosanitārie pasākumi nav atcelti.

Pārbaudi veic veģetācijas periodā, lai noteiktu fitosanitāro pasākumu ievērošanu (ko audzē invadētajā laukā).

Ja pagājis lēmumā noteiktais laika periods, ņem augsnes paraugus, lai atceltu piemērotos fitosanitāros pasākumus.

2.4.5. Veikt pārbaudes vietā, kur stādaudzētavā 2017. un 2018. gadā tika konstatēta *Mycosphaerella pini* un *Mycosphaerella dearnessii*

Pārbaudes veic veģetācijas periodā tajās vietās, kurās 2017. un 2018. gadā tika atklāta *Mycosphaerella dearnessii* un *Mycosphaerella pini*, lai pārbaudītu noteikto fitosanitāro pasākumu ievērošanu. Ņem paraugus ar simptomiem.

2.4.6. Veikt pārbaudes saimniecībās, kurās 2018. gada kartupeļu ražā tika konstatēts *Ditlenchus destructor*

Pārbaudes veic tajās vietās, kurās 2018. gada ražā tika konstatēts *Ditlenchus destructor*, pārbaudot, vai tiek ievēroti lēmumā par fitosanitāro pasākumu noteikšanu noteiktie pasākumi.

Ņem paraugu – 200 bumbuļus pie nosacījumiem:

- saimniecībā audzē šķirnes, kurām iepriekšējā gadā konstatēja *Ditlenchus destructor*,
- kartupeļi audzēti tajā pašā laukā, kur iepriekšējā gadā.

2.5. Tiek veikta kartupeļu genofonda fitosanitārā stāvokļa uzraudzība

2.5.1. Veikt pārbaudes kartupeļu genofonda materiālam fitosanitārā stāvokļa noteikšanai Agroresursu un ekonomikas institūtā (Priekuļi), tai skaitā, ņemot paraugus vīrusu un viroīdu noteikšanai

Pārbaudi veic Agroresursu un ekonomikas institūtā (Priekuļi), kas uztur kartupeļu genofonda materiālu, lai noteiktu tā fitosanitāro stāvokli. Paraugus ņem vīrusu un viroīdu noteikšanai no materiāla, kurš tiek izmantots pavairošanai. Ņem lapu paraugus – 2-3 lapas no katra auga, paraugam var ņemt arī meristēmaugus (tad ņem visu augu).

2.6. Tiek veikta normatīvo aktu augu karantīnas jomā ievērošanas uzraudzība

2.6.1. Veikt gadījuma pārbaudes (tirgos, gadatirgos u. tml.), lai pārbaudītu normatīvo aktu ievērošanu augu karantīnas jomā (augu pasu lietošanu un kartupeļu audzētāju reģistrāciju)

Pārbaudēs katrs reģions iekļauj arī vismaz divas apzaļumošanas firmas. Šajās pārbaudēs noskaidro, kādu stādāmo materiālu apzaļumošanas firmas izmanto (suga, izcelsmes valsts, aptuvenais daudzums sezonā, attiecīgā gadījumā – vai ir atbilstošas augu passes u. c. informāciju, kas saistīta ar stādiem), un kur iestādīts šis stādāmais materiāls. Pārbaudes akta kopijas par apzaļumošanas firmas pārbaudēm nosūta AKD.

Xylella fastidiosa saimniekaugiem augu passes var nebūt, bet uzmanību pievērš visiem šī organisma saimniekaugiem.

Ja tirdzniecības vietās pārbaudīto saimniekaugu klāsts ir liels (vairāki desmiti), tad KUVIS var nenorādīt katru augu atsevišķi. Norāda kā “dažādi *Xylella fastidiosa* un *Phytophthora ramorum* saimniekaugi”, bet pārbaudes akta piezīmēs obligāti uzskaita visus pārbaudītos augus, norādot, uz kādiem organismiem augi ir pārbaudīti.

Ja, veicot pārbaudi tirgū, ir konstatēts, ka nav norādīts reģistrācijas Nr. un nav reģistrācijas apliecības kopijas, tad pārbaudes aktā obligāti norāda saimniecības nosaukumu, vienoto reģistrācijas Nr. un juridisko adresi. Pārbaudes aktu nosūta AKD.

2.6.2. Veikt pārbaudes dārzkopības centros, lai pārbaudītu normatīvo aktu ievērošanu augu karantīnas jomā, vispārējā fitosanitārā stāvokļa noteikšanai augiem

Pārbaudi veic veikalos, dārzkopības centros un tirdzniecības vietās, kur tiek izplatīts augu stādāmais materiāls, piemēram, “MAXIMA”, “RIMI” u. c., kā arī dažādu uzņēmumu bāzēs, kas iepērk stādus vairumā un tirgo citiem (mazajiem) stādu veikaliem, un citās patstāvīgās tirdzniecības vietās, kas neatrodas pie stādaudzētavām, kur tiek izplatīts stādāmais materiāls.

Latvijas izcelsmes *Xylella fastidiosa* saimniekaugiem augu pases var nebūt, bet, ja augu izcelsme ir citas ES dalībvalsts, pārbauda augu pasu esamību. Uzmanību pievērš visiem šī organisma saimniekaugiem.

Stādāmo materiālu pārbauda uz visiem karantīnas organismiem, uzmanību pastiprināti pievērš šo organismu saimniekaugiem – *Erwinia amylovora*, *Phytophthora ramorum*, *Xylella fastidiosa*, *Mycosphaerella pini* un *Mycosphaerella dearnessii*.

Paraugus uz *Erwinia amylovora*, *Xylella fastidiosa* ņem ar simptomiem vai bez tiem.

Paraugus uz *Mycosphaerella pini* un *Mycosphaerella dearnessii* ņem tikai ar simptomiem.

Phytophthora ramorum saimniekaugiem ņem paraugus ar simptomiem. Ja ir vairāki augi ar simptomiem, ņem kopējo reprezentatīvo paraugu ar lapām no vairākiem augiem. ņem paraugu no visas ienākošās partijas, vai no šķirnes. Ja iespējams, paraugam ņem visu augu ar augsni.

Noņemamo paraugu skaits obligāts.

Ja tirdzniecības vietās pārbaudīto saimniekaugu klāsts ir liels (vairāki desmiti), tad KUVIS var nenorādīt katru augu atsevišķi. Norāda kā “dažādi *Xylella fastidiosa* un *Phytophthora ramorum* saimniekaugi”, bet pārbaudes akta piezīmēs obligāti uzskaita visus pārbaudītos augus, norādot, uz kādiem organismiem augi ir pārbaudīti.

2.7. Veikts Sosnovska latvāņa izplatības ierobežošanas pasākumu monitorings, uzraudzība un kontrole

2.7.1. Veikt Sosnovska latvāņa izplatības ierobežošanas pasākumu uzraudzību un kontroli (operatīvās pārbaudes)

Papildus plānā noteiktajam par latvāņiem saņemtās sūdzības un iesniegumus uzmērīšanai izvērtē un izpildi veic prioritārā secībā atbilstoši reģionā pieejamajiem resursiem un noteiktajiem principiem.

Prioritāti nosaka, piemēram, pēc tā, kurās pašvaldībās tiek plānota un veikta ierobežošana, atbalstot ierobežošanas veicējus, lai viņu cīņa nav bezjēdzīga, kur vairāk nepieciešami dati vai atbalsts uzraudzībai, pēc bīstamības sabiedrībai, t. sk., lielāks turpmākās izplatības bīstamības risks.

To, ko inspektors nav paguvis paveikt, ieraksta Google tabulā izpildei nākamajā veģetācijas sezonā, un reģionālo nodaļu vadītāji seko līdzi darāmo darbu apjomam un izpildei – https://docs.google.com/spreadsheets/d/1fjjm8ANgVJs_mkoRSICAL6A8yHHfpmwwbBodo_K1ut0/edit?pli=1#gid=0 .

2.7.2. Veikt Sosnovska latvāņa platību uzmērīšanu

Papildus plānā noteiktajam par latvāņiem saņemtās sūdzības un iesniegumus uzmērīšanai izvērtē un izpildi veic prioritārā secībā atbilstoši reģionā pieejamajiem resursiem un noteiktajiem principiem.

Prioritāti nosaka, piemēram, pēc tā, kurās pašvaldībās tiek plānota un veikta ierobežošana, atbalstot ierobežošanas veicējus, lai viņu cīņa nav bezjēdzīga, kur vairāk nepieciešami dati vai atbalsts uzraudzībai, pēc bīstamības sabiedrībai, t. sk., lielāks turpmākās izplatības bīstamības risks.

To, ko inspektors nav paguvis paveikt, ieraksta Google tabulā izpildei nākamajā veģetācijas sezonā, un reģionālo nodaļu vadītāji seko līdzi darāmo darbu apjomam un izpildei –

https://docs.google.com/spreadsheets/d/1fjjm8ANgVJs_mkoRSICAL6A8yHHfpmwwbBodo_K1ut0/edit?pli=1#gid=0.

2.8. Veikta Fitosanitārajai kontrolei pakļauto augu un augu produktu aprītē iesaistīto personu reģistrā reģistrēto personu uzraudzība

2.8.1. Veikta Fitosanitārajai kontrolei pakļauto augu un augu produktu aprītē iesaistīto personu reģistrā reģistrēto personu uzraudzība

Pārbaudi veic pie personām, kas reģistrējušās Fitosanitārajai kontrolei pakļauto augu un augu produktu aprītē iesaistīto personu reģistrā (turpmāk – reģistrs).

Pārbaudes laikā noskaidro šādu informāciju, ko atspoguļo pārbaudes aktā:

- nodarbošanās veids;
- vai reģistrā norādītie dati atbilst īstenībai;
- fitosanitārajai kontrolei pakļauto augu un augu produktu apjoms (aptuvenais) gada laikā (vai kādā citā laika periodā);
- vai glabā visu informāciju saskaņā ar Augu karantīnas noteikumiem;
- vai ir iesniegtas ikgadējās deklarācijas par pēdējiem trim gadiem.

Šo pārbaudi var veikt vienlaicīgi ar citām pārbaudēm, ko veic pie reģistrētām personām (stādaudzētavās, kartupeļu audzēšanas saimniecībās u. c.).

Ja persona pēdējos divus gadus nav veikusi darbības ar fitosanitārajai kontrolei pakļautajiem augiem un augu produktiem, to norāda pārbaudes aktā un informē AKD, ka persona jāsavīturo no reģistra.

3. Monitorings

3.1. Tiek veikts monitorings augu karantīnas organismu izplatības noteikšanai

3.1.1. Veikt pārbaudes kartupeļu tumšās gredzenpuves *Ralstonia solanacearum* izplatības noteikšanai saimniekaugos (bebrukārklīņā *Solanum dulcamara* vai melnajā naktenē *Solanum nigrum*) un virszemes ūdeņos

Ūdens un bebrukārklīņa *Solanum dulcamara* paraugus ņem vietās, kuru tuvumā ir kartupeļu lauki, noliktavas.

Pārbaudes veic un melnās naktenes *Solanum nigrum* paraugus ņem no laukiem, kuros iepriekšējā gadā auguši vai šogad aug kartupeļi.

Uzmanību pievērš laukiem, kur iestādīts sēklas materiāls, kas ievests no citas ES dalībvalsts.

Katru pārbaudi piesaista GPS koordinātām, pārbaudes aktā fiksē šo informāciju. Koordinātām jāsatāv vismaz no četriem cipariem aiz komata, piem., 56.6857, 23.8753.

Papildus šo informāciju ievada tabulā par uzraudzības plāna izpildi kārtējam gadam un jānosūta AKD līdz 30. decembrim.

3.2. Tiek veikta kontrole, lai noteiktu, vai Latvijā nav ieviesušies Eiropas Savienībā aktuālie augu karantīnas organismi

3.2.2. Veikt pārbaudes kaitīgo organismu izplatības noteikšanai dekoratīvo augu stādījumos (segtajās platībās)

Pārbaudi veic veģetācijas periodā saimniecībās, kurās ir dekoratīvo augu stādījumi. Izmanto līmes vairogus *Liriomyza huidobrensis*, *Thrips palmi* noteikšanai (divas pārbaudes). Līmes vairogus izliek pēc augu iestādīšanas. Līmes vairogus iekar virs augiem un noņem pēc 6-8 nedēļām. Līmes vairogu noņemot, to saloka ar līmi uz iekšpusi. Gan izliekot, gan noņemot līmes vairogus, veic visa stādījuma vizuālu pārbaudi.

Paraugiem ņem lapas ar simptomiem un pašus kaitēkļus dažādās attīstības stadijās *Liriomyza huidobrensis*, *Thrips palmi* un *Bemisia tabaci* noteikšanai. Katram organismam ņem savu paraugu.

Ņem paraugus *Chrysanthemum stunt viroid* no krizantēmām (vēlams pēc iespējas jaunākām (no iepirkta stādāmā materiāla)).

Katru pārbaudi piesaista GPS koordinātām, pārbaudes aktā fiksē šo informāciju. Koordinātām jābūt vismaz no četriem cipariem aiz komata, piem., 56.6857, 23.8753.

Papildus šo informāciju ievada tabulā par uzraudzības plāna izpildi kārtējam gadam un nosūta AKD līdz 30. decembrim.

3.3. Izstrādāta sistēma, lai novērstu priežu koksnes nematodes ieviešanos Latvijā

3.3.2. Veikt pārbaudes priežu koksnes nematodes *Bursaphelenchus xylophilus* izplatības noteikšanai zāgmateriālos

Katru pārbaudi piesaista GPS koordinātām, pārbaudes aktā fiksē šo informāciju. Koordinātām jābūt vismaz no četriem cipariem aiz komata, piem., 56.6857, 23.8753.

Papildus šo informāciju ievada tabulā par uzraudzības plāna izpildi kārtējam gadam un nosūta AKD līdz 30. decembrim.

4. Tiek ierobežota kartupeļu gaišās gredzenpuves izplatība

4.1. Tiek veiktas pārbaudes kartupeļu gaišās un tumšās gredzenpuves izplatības noteikšanai

4.1.3. Veikt pārbaudes un ņemt pārtikas kartupeļu paraugus tirdzniecības vietās (vairumtirdzniecības bāzēs un veikalos)

Pārbauda reģistrācijas numuru konkrētās valsts "FITO" reģistrā pavadzīmē vai uz iepakojuma, to norādot pārbaudes aktā. Ja pārtikas kartupeļu pārbaudāmās partijas lielums ir mazs (līdz 500 kg), parauga lielums ir vismaz 30 bumbuļi. Ņem izmēra ziņā mazākos bumbuļus.

Polijas izcelsmes pārtikas kartupeļiem pārbauda Polijas reģionālās nodaļas izsniegto sertifikātu, ka laboratoriskajā testēšanā šajā pārtikas kartupeļu partijā nav konstatēta kartupeļu gaišā gredzenpuve. Noskaidro, vai Polijas augu aizsardzības dienests pirms tam ir informējis dienestu par kartupeļu nosūtīšanu. Ja dienests ir saņēmis informāciju par kartupeļu nosūtīšanu un ir atbilstošais sertifikāts, paraugu neņem. Ja dienests nav saņēmis informāciju par Polijas kartupeļu nosūtīšanu, pārbaudes aktu divu dienu laikā pēc pārbaudes veikšanas nosūta AKD.

“RIMI” un “MAXIMA” pārbaudes veic tikai centralizētajās noliktavās. Pārbaudes “RIMI” un “MAXIMA” centralizētajās noliktavās un vairumtirdzniecības bāzēs vidēji veic vienu reizi mēnesī, pārbaudīto skaitu nedaudz palielina aktīvajos rudens un pavasara mēnešos, it sevišķi uzmanību pievēršot tirdzniecības akcijām. Veikalos “RIMI” un “MAXIMA” pārbaudes neveic. Ja pārbaudē konstatē, ka ir Polijas izcelsmes kartupeļi, noskaidro, no kurienes šie kartupeļi iepirkti, to norādot pārbaudes aktā.

Latvijas izcelsmes kartupeļiem pārbauda tikai dokumentus (vai reģistrēties “fito” reģistrā, vai atbilstoši norādīts reģistrācijas numurs u. tml. informācija).

4.2. Tiek veikta fitosanitāro pasākumu ievērošanas uzraudzība

4.2.1. Veikt saimniecību pārbaudes, kur 2015. gada kartupeļu ražā un iepriekš konstatēta kartupeļu gaišā gredzenpuve

Pārbaudi veic veģetācijas periodā saimniecībās, kurās 2015. gada un iepriekšējo gadu kartupeļu ražā konstatēta kartupeļu gaišā gredzenpuve un fitosanitārie pasākumi nav atcelti. Pārbaudi veic, lai noteiktu, vai tiek ievēroti fitosanitārie pasākumi inficētajā laukā. Ja netiek pildīti noteiktie fitosanitārie pasākumi, pieņem lēmumu par lietvedības uzsākšanu administratīvā pārkāpuma lietā. Paraugus ņem tikai tajos gadījumos, ja kartupeļi tiek stādīti inficētajos laukos.

4.2.2. Veikt saimniecību pārbaudes, kur 2016. gada kartupeļu ražā konstatēta kartupeļu gaišā gredzenpuve

Pārbaudi veic visās saimniecībās, kurās 2016. gada kartupeļu ražā konstatēta gaišā gredzenpuve. Ja saimniecībā kartupeļu gaišā gredzenpuve tiek konstatēta atkārtoti, tad **tā tiek skaitīta pie pēdējā atklāšanas gada perēkļiem!!!** Ja netiek pildīti noteiktie fitosanitārie pasākumi, pieņem lēmumu par lietvedības uzsākšanu administratīvā pārkāpuma lietā.

4.2.3. Veikt saimniecību pārbaudes, kur 2017. gada kartupeļu ražā konstatēta kartupeļu gaišā gredzenpuve

Pārbaudi veic visās saimniecībās, kurās 2017. gada kartupeļu ražā konstatēta gaišā gredzenpuve. Ja netiek pildīti noteiktie fitosanitārie pasākumi, pieņem lēmumu par lietvedības uzsākšanu administratīvā pārkāpuma lietā.

Pārbaudi veģetācijas periodā (jūnijā–jūlijā) veic, lai pārbaudītu, vai inficētajā laukā un laukos, kur 2016. gadā auga iespējami inficētie kartupeļi, nav saglabājušies pārziemojušie kartupeļu bumbuļi.

Ja saimniecībā kartupeļu gaišā gredzenpuve tiek konstatēta atkārtoti, tad **tā tiek skaitīta pie pēdējā atklāšanas gada perēkļiem!!!**

4.2.4. Veikt saimniecību pārbaudes, kur 2018. gada kartupeļu ražā konstatēta kartupeļu gaišā gredzenpuve

Pārbaudi veic visās saimniecībās, kurās 2018. gada kartupeļu ražā konstatēta gaišā gredzenpuve. Ja netiek pildīti noteiktie fitosanitārie pasākumi, pieņem lēmumu par lietvedības uzsākšanu administratīvā pārkāpuma lietā.

Pārbaudi veģetācijas periodā (jūnijā–jūlijā) veic, lai pārbaudītu, vai inficētajā laukā un laukos, kur 2017. gadā auga iespējami inficētie kartupeļi, nav saglabājušies pārziemojušie kartupeļu bumbuļi.

4.2.5. Veikt atpakaļizsekojamību saistībā ar 2018. gada ražā konstatēto kartupeļu gaišo gredzenpuvi (pārbaudes izsekojamības veikšanai/paraugi izsekojamības veikšanai)

Pārbaudes veic un paraugus ņem saimniecībās, kurās 2018. gada ražas ieguvei iegādāts kartupeļu sēklas materiāls no tās pašas kartupeļu sēklas partijas, kura izmantota stādīšanai citā saimniecībā, kurai 2016. gada kartupeļu ražā tikusi konstatēta kartupeļu gaišā gredzenpuve.

4.2.6. Veikt saimniecību pārbaudes, kur 2019. gada kartupeļu ražā konstatēta kartupeļu gaišā gredzenpuve (pārbaudes fitosanitāro pasākumu piemērošanai)

Pārbaude nepieciešama, lai konstatētu situāciju infekcijas konstatēšanas brīdī (2019. gada kartupeļu ražā) un varētu pieņemt lēmumu par fitosanitāro pasākumu piemērošanu.

4.2.7. Veikt atpakaļizsekojamību saistībā ar 2019. gada ražā konstatēto kartupeļu gaišo gredzenpuvi (pārbaudes izsekojamības veikšanai/paraugi izsekojamības veikšanai)

Pārbaudes veic un paraugus ņem saimniecībās, kurās 2019. gada ražas ieguvei iegādāts kartupeļu sēklas materiāls no tās pašas kartupeļu sēklas partijas, kura izmantota stādīšanai citā saimniecībā, kurai 2019. gada kartupeļu ražā tikusi konstatēta kartupeļu gaišā gredzenpuve.

5. Tiek uzturēts Latvijai piešķirtais aizsargzonas statuss

5.1. Tiek veiktas pārbaudes perēkļos un buferzonā

5.1.1. Veikt pārbaudes *Erwinia amylovora* perēkļos

Perēklī vizuālās **pārbaudes veic saskaņā ar plānu laikā**, kad diennakts vidējā temperatūra ir vismaz +15°C. Ņem paraugus ar simptomiem. Katrā perēklī veic trīs pārbaudes – vienu pārbaudi mēnesī.

5.1.2. Veikt pārbaudes buferzonā 3 km rādiusā ap *Erwinia amylovora* perēkļiem

Buferzonā veic **pārbaudes**, kad diennakts vidējā temperatūra ir vismaz +15°C. Ņem paraugus tikai ar simptomiem. Pārbaudes veic buferzonā, kas ir noteikta 3 km rādiusā ap perēkli, pārbaudot dažādus bakteriālās iedegas saimniekaugus ceļmalās, apstādījumos, piemājas dārzos, savvaļā un citās saimniekaugu augšanas vietās.

1. tabula

Reģions	Vietas	Pārbaūžu laiks	Buferzona	
			līdz 1km	1 - 3 km
Latgale	ZS "Ķirši", "Ceplīši", Lendžu pagasts, Rēzeknes novads	jūnijs/jūlijs	4	11
		jūlijs/augusts	4	11
		augusts/15.septembris	4	11
	"Kalna Rūdzes", Vērēmu pagasts, Rēzeknes novads	jūnijs/jūlijs	2	10
		jūlijs/augusts	2	10
		augusts/15.septembris	2	10
Zemgale	"Kalndārznieki", Annenieku pagsts, Dobeles novads	jūnijs/jūlijs	5	7
		jūlijs/augusts	5	7
		augusts/15.septembris	5	7

	"Stūrīši", Lone, Saukas pagasts, Viesītes novads	jūnijs/jūlijs	6	10
		jūlijs/augusts	6	10
		augusts/15.septembris	6	10
Zemgale (2017.g)	ZS "Klīves", Elejas pag., Jelgavas novads	jūnijs/jūlijs	15	
		jūlijs/augusts	15	
		augusts/15.septembris	15	
Rīga	"Renči", Birzgales pagasts, Ķeguma novads	jūnijs/jūlijs	20	
	"Ābermaņi 3", Birzgales pagasts, Ķeguma novads	jūlijs/augusts	20	
	"Kalna Strigi", Birzgales pagasts, Ķeguma novads	augusts/15.septembris	20	
	*Jaunatnes iela 5c, Birzgale, Birzgales pagasts, Ķeguma novads *Jaunatnes iela 7F, Birzgale, Birzgales pagasts, Ķeguma novads	jūnijs/jūlijs	10	
		jūlijs/augusts	10	
		augusts/15.septembris	10	
	* "Kalna Širmēļi", Birzgales pagasts, Ķeguma novads *"Lejas Širmēļi", Birzgales pagasts, Ķeguma novads *"Kritneri", Birzgales pagasts, *Ķeguma novads "Brīņķi", Birzgales pagasts, Ķeguma novads *"Mieriņi", Birzgales pagasts, Ķeguma novads	jūnijs/jūlijs	30	
		jūlijs/augusts	25	

	*"Lielskābenes", Birzgales pagasts, Ķeguma novads *"Širmeļu Vēsmas", Birzgales pagasts, Ķeguma novads	augusts/15.septembris	25
--	---	-----------------------	----

Katru pārbaudi piesaista GPS koordinātām, pārbaudes aktā fiksē šo informāciju. Koordinātām jāsatāv vismaz no četriem cipariem aiz komata, piem., 56.6857, 23.8753.

Papildus šo informāciju ievada tabulā par uzraudzības plāna izpildi kārtējam gadam un nosūta AKD līdz 30. decembrim.

5.2. Tiek veiktas pārbaudes bakteriālās iedegas izplatības noteikšanai

5.2.1. Veikt *Erwinia amylovora* saimniekaugu pārbaudes šī organisma izplatības noteikšanai ceļmalās, savvaļā augošiem augiem, pamestos dārzos

Pārbaudes veic, aptverot visu reģionu, pēc iespējas dažādākām saimniekaugu sugām, uzmanību pievēršot Igaunijas robežas, Lietuvas robežas un buferzonu tuvumam. Vairāk pievērš uzmanību savvaļā augošiem saimniekaugiem un vietām, kuras līdz šim nav pārbaudītas. **Pārbaudes veic**, kad diennakts vidējā temperatūra ir vismaz +15°C. Ņem paraugus tikai ar simptomiem. Izvēlas citas pārbaudīšanas vietas nekā 2017. un 2018. gadā.

Katru pārbaudi piesaista GPS koordinātām, pārbaudes aktā fiksē šo informāciju. Koordinātām jāsatāv vismaz no četriem cipariem aiz komata, piem., 56.6857, 23.8753.

Papildus šo informāciju ievada tabulā par uzraudzības plāna izpildi kārtējam gadam un nosūta AKD līdz 30. decembrim.

5.2.2. Veikt *Erwinia amylovora* saimniekaugu pārbaudes šī organisma izplatības noteikšanai pēc personu sniegtās informācijas

Pārbaudi veic, ja ir saņemta informācija par iespējamo saimniekaugu inficēšanos ar bakteriālo iedegu. **Pārbaudes veic**, kad diennakts vidējā temperatūra ir vismaz +15°C.

Paraugus ņem ar simptomiem vai bez tiem.

Katru pārbaudi piesaista GPS koordinātām, pārbaudes aktā fiksē šo informāciju. Koordinātām jāsatāv vismaz no četriem cipariem aiz komata, piem., 56.6857, 23.8753.

Papildus šo informāciju ievada tabulā par uzraudzības plāna izpildi kārtējam gadam un nosūta AKD līdz 30. decembrim.

5.2.3. Veikt *Erwinia amylovora* pārbaudes krūmcidoniju komercdārzos

Pārbaudes veic, kad diennakts vidējā temperatūra ir vismaz +15°C. Paraugus uz *Erwinia amylovora* ņem tikai ar simptomiem.

Dārzus vizuāli pārbauda arī uz **pārējiem augu karantīnas organismiem**. Aizdomu (simptomu) gadījumā ņem paraugus.

Pārbauda arī integrēti audzētos komercdārzus.

Katru pārbaudi piesaista GPS koordinātām, pārbaudes aktā fiksē šo informāciju. Koordinātām jāsatāv vismaz no četriem cipariem aiz komata, piem., 56.6857, 23.8753.

Gadījumos, kad pārbaudes laikā papildus tiek ņemts **paraugs ar simptomiem**, atliek GPS koordinātu pie katra noņemtā parauga.

Papildus šo informāciju ievada tabulā par uzraudzības plāna izpildi kārtējam gadam un nosūta AKD līdz 30. decembrim.

5.3. Tiek veikta bakteriālās iedegas saimniekaugu genofonda fitosanitārā stāvokļa uzraudzība

5.3.1. Veikt genofonda pārbaudes

Dārzkopības institūtā un Pūres dārzkopības izmēģinājumu stacijā veic **visu *Erwinia amylovora*** saimniekaugu pārbaudes: vienu pārbaudi ziedēšanas laikā, ņemot paraugus ar simptomiem, un četras pārbaudes jūnijā, četras pārbaudes jūlijā, četras pārbaudes augustā, vienu pārbaudi septembra sākumā, ņemot paraugus ar simptomiem vai bez tiem (to norādot pārbaudes aktā).

Noņemamo paraugu skaits obligāts.

6. Tiek ieviesta kaitīgo organismu apsekojumu programma

6.1. Tiek veikti lapu koku apsekojumi

6.1.2. Veikt ozolu apsekojumus mežos

Apsekojumus veic mežu platībās, kuru valdošā suga ir ozols, pārbaudot uz kaitīgajiem organismiem, kas norādīti uzraudzības plānā.

Lietvedībā norādītās koordinātas pārbaudei ir tikai aptuvena norāde, bet inspektors atkarībā no apstākļiem (izcirtums, nav droši apstākļi nokļūšanai līdz mežam u.c.) šo pārbaudes vietu var mainīt līdz 10 km robežās no norādītā punkta atrašanās vietas. Risku izvērtē inspektors, atrodoties uz vietas.

Ja noteiktajā zonā – 10 km attālumā no norādītā punkta – neatrodas cita atbilstoša pārbaudes vieta, inspektors sazinās ar AKD atbildīgo personu.

Hektāru skaitu nevar mainīt, un tas ir obligāti izpildāms, tāpat kā noņemamo paraugu skaits.

2. tabula

Platība vienam apsekojumam	Paraugu ņemšanas laiks	Paraugs	Parauga veids
Līdz 1,5 ha	Maijs - augusts	<i>Agrilus auroguttatus</i>	Kaitēklis; augs ar simptomiem
	Maijs - augusts	<i>Xylosandrus crassiusculus</i>	Kaitēklis; augs ar simptomiem
	Kad kokiem izplaukušas lapas	<i>Xylella fastidiosa</i>	<u>Ar simptomiem</u> – zars/-i, kam klāt ir 10-25 lapas, atkarībā no lapu izmēra; <u>bez simptomiem</u> – zars/-i, kam klāt ir 10-200 lapas, atkarībā no apsekoto saimniekaugu daudzuma un lapu izmēra. Ņemot paraugu bez simptomiem, to norāda pieteikumā parauga testēšanai (sadaļā “Bojājuma raksturs” atzīmē lodziņu “Bez pazīmēm”)

Noņemamo paraugu skaits obligāts.

Pārbaudes veic pagastos:

- Kurzeme – Dundagas, Ugāles, Piltenes, Turlavas, Laidu, Tadaikšu, Novadnieku, Snēpeles, Rumbas, Padures, Gudenieku, Raņķu;
- Vidzeme – Barkavas, Alsviķu, Stalbes, Valkas;
- Latgale – Jersikas, Eglaines;
- Zemgale – Bēnes, Aizkraukles, Iecavas novads, Platones;
- Rīga – Smārdes, Krimuldas, Brīvzemnieku, Siguldas.

6.1.4. Veikt bērzu apsekojumus mežos

Apsekojumus veic mežu platībās, kuru valdošā suga ir bērzs, pārbaudot uz kaitīgajiem organismiem, kas norādīti uzraudzības plānā.

Lietvedībā norādītās koordinātas pārbaudei ir tikai aptuvena norāde, bet inspektors atkarībā no apstākļiem (izcirtums, nav droši apstākļi nokļūšanai līdz mežam u. c.) šo pārbaudes vietu var mainīt līdz 10 km robežās no norādītā punkta atrašanās vietas. Risku izvērtē inspektors, atrodoties uz vietas.

Ja noteiktajā zonā – 10 km attālumā no norādītā punkta – neatrodas cita atbilstoša pārbaudes vieta, inspektors sazinās ar AKD atbildīgo personu.

Hektāru skaitu nevar mainīt, un tas ir obligāti izpildāms, tāpat kā noņemamo paraugu skaits.

3. tabula

Platība vienam apsekojumam	Paraugu ņemšanas laiks	Paraugs	Parauga veids	Feromonu slazdi
Līdz 4 ha	Maijs - augusts	<i>Agrilus anxius</i>	Kaitēklis; augs ar simptomiem	<i>Anoplophora</i> sp. – slazdus izliek jūnija sākumā. Feromonu komplekts sastāv no sešām paciņām. Slazdam sātā piestiprina piecas paciņas, atstājot paciņu “Replacement Lures”. Feromonu darbības periods ir 60 dienas, taču feromons "B" jānomaina pēc 30 dienām ar atstāto “Replacement Lures” paciņu. Tādēļ šo paciņu “B” ieteicams piestiprināt atsevišķi no pārējām. Slazdu iekar atklātā vietā, 2-3 metru augstumā. Paraugu ņem, atskrūvējot apakšā esošo plastmasas burciņu un pārberot tās saturu citā traukā. Slazdu pārbaudi veic divas reizes – pirmo reizi pēc 30 dienām, otro reizi, slazdu noņemot.
		<i>Anoplophora chinensis</i>		
		<i>Anoplophora glabripennis</i>		

Pārbaudes veic pagastos:

- Kurzeme – Kolkas, Rojas, Ģibuļu, Vērgales, Nīcas, Dunikas, Rucavas, Skrundas, Rendas, Dundagas, Ķūļciema, Remtes, Tārgales, Cieceres, Vārmes, Ugāles, Ances, Jūrkalnes, Jaunlutriņu, Nīgrandes, Vērgales, Ugāles;
- Vidzeme – Zvārtavas, Kocēnu, Alsviķu, Jumurdas, Variņu, Straupes, Liepnas, Mētrienas, Ošupes, Stradu, Ļaudonas, Apes, Cesvaines, Sausnējas, Vaives,

- Matīšu, Valmieras, Brenguļu, Virešu, Barkavas, Rankas, Dikļu, Launkalnes, Liezēres, Līgo, Indrānu, Mārkalnes, Pededzes, Vecclaicenes;
- Latgale – Žīguru, Lazdukalna, Vecumu, Ilzeskalna, Isnaudas, Briģu, Griškānu, Kantinieku, Nirzas, Maltas, Istras, Runādu, Kaplavas, Sventes, Dvietes, Rundēnu, Silajāņu, Rugāju, Kubuļu, Silmalas, Susāju, Kalniešu;
- Zemgale – Atašienes, Sunākstes, Zalves, Mazzalves, Dunavas, Variešu, Iecavas novads, Vecumnieku, Valgundes, Dāviņu, Līvbērzes, Staburaga, Rubenes, Asares, Sēlpils, Platones, Bārbeles;
- Rīga – Umurgas, Alojas, Braslavas, Salacgrīvas, Taurupes, Vānes, Ādažu novads, Ropažu novads (2), Madlienas, Menģeles, Zentenes, Ainažu, Brīvzemnieku, Suntažu, Lestenes, Olaines, Ogresgala.

6.1.5. Veikt apses apsekojumus mežos

Apsekojumus veic mežu platībās, kuru valdošā suga ir apse, pārbaudot uz kaitīgajiem organismiem, kas norādīti uzraudzības plānā.

Lietvedībā norādītās koordinātas pārbaudei ir tikai aptuvena norāde, bet inspektors atkarībā no apstākļiem (izcirtums, nav droši apstākļi nokļūšanai līdz mežam u. c.) šo pārbaudes vietu var mainīt līdz 10 km robežās no norādītā punkta atrašanās vietas. Risku izvērtē inspektors, atrodoties uz vietas.

Ja noteiktajā zonā – 10 km attālumā no norādītā punkta – neatrodas cita atbilstoša pārbaudes vieta, inspektors sazinās ar AKD atbildīgo personu.

Hektāru skaitu nevar mainīt, un tas ir obligāti izpildāms, tāpat kā noņemamo paraugu skaits.

4. tabula

Platība vienam apsekojumam	Paraugu ņemšanas laiks	Paraugs	Parauga veids
Līdz 4,5 ha	Maijs - augusts	<i>Aromia bungii</i>	Kaitēklis; augs ar simptomiem
		<i>Anoplophora chinensis</i>	
		<i>Anoplophora glabripennis</i>	

Pārbaudes veic pagastos:

- Kurzeme – Saldus, Tadaļķu, Dundagas;
- Vidzeme – Stalbes, Launkalnes, Dikļu, Jaungulbenes, Barkavas, Taurenas;
- Latgale – Nīcgales, Medņevas, Pušmucovas, Kaunatas, Skaistas, Rušonas;
- Zemgale – Viesītes, Kurmenes, Vietalvas, Aizkraukles;
- Rīga – Madlienas, Kandavas, Suntažu.

6.1.6. Veikt ošu apsekojumus mežos

Apsekojumus veic mežu platībās, kuru valdošā suga ir osis, pārbaudot uz kaitīgajiem organismiem, kas norādīti uzraudzības plānā.

Lietvedībā norādītās koordinātas pārbaudei ir tikai aptuvena norāde, bet inspektors atkarībā no apstākļiem (izcirtums, nav droši apstākļi nokļūšanai līdz mežam u. c.) šo pārbaudes

vietu var mainīt līdz 10 km robežās no norādītā punkta atrašanās vietas. Risku izvērtē inspektors, atrodoties uz vietas.

Ja noteiktajā zonā – 10 km attālumā no norādītā punkta – neatrodas cita atbilstoša pārbaudes vieta, inspektors sazinās ar AKD atbildīgo personu.

Hektāru skaitu nevar mainīt, un tas ir obligāti izpildāms, tāpat kā noņemamo paraugu skaits.

5. tabula

Platība vienam apsekojumam	Paraugu ņemšanas laiks	Paraugs	Parauga veids	Feromonu slazdi
Līdz 2 ha	Maijs - augusts	<i>Agrilus planipennis</i>	Kaitēklis; augs ar simptomiem	<i>Agrilus planipennis</i> – slazdam sēnā piestiprina neatplēstu atraktanta paciņu un feromonu pulķīti. Slazdu iekar oša zaros pēc iespējas augstāk. Svarīgi slazdu iekārt atklātā vietā, koka saulainajā pusē. Paraugu ņem, atskrūvējot apakšā esošo plastmasas burciņu un pārberot tās saturu citā traukā. Slazdu pārbaudi veic divas reizes – ik pēc 30 dienām. Otrajā pārbaudes reizē slazdu ņem.
		<i>Anoplophora chinensis</i>		
		<i>Agrilus planipennis</i>		

Pārbaudes veic pagastos:

- Kurzeme – Turlavas, Kalvenes, Embūtes, Tadaiku, Dundagas, Ziru;
- Vidzeme – Daukstu, Murmastienes, Barkavas, Naukšēnu;
- Latgale – Indras, Medņevas, Rugāju;
- Zemgale – Bukaišu, Jaunsvirlaukas, Gailīšu, Sesavas, Bēnes, Svitenes, Sidrabenes, Aizkraukles;
- Rīga – Sigulda, Taurupes, Alojas, Lestenes, Džūkstes, Skultes.

6.1.9. Veikt alkšņu apsekojumus mežos

Apsekojumus veic mežu platībās, kuru valdošā suga ir alksnis, pārbaudot uz kaitīgajiem organismiem, kas norādīti uzraudzības plānā.

Lietvedībā norādītās koordinātas pārbaudei ir tikai aptuvena norāde, bet inspektors atkarībā no apstākļiem (izcirtums, nav droši apstākļi nokļūšanai līdz mežam u. c.) šo pārbaudes vietu var mainīt līdz 10 km robežās no norādītā punkta atrašanās vietas. Risku izvērtē inspektors, atrodoties uz vietas.

Ja noteiktajā zonā – 10 km attālumā no norādītā punkta – neatrodas cita atbilstoša pārbaudes vieta, inspektors sazinās ar AKD atbildīgo personu.

Hektāru skaitu nevar mainīt, un tas ir obligāti izpildāms, tāpat kā noņemamo paraugu skaits.

6. tabula

Platība vienam apsekojumam	Paraugu ņemšanas laiks	Paraugs	Parauga veids
Līdz 3 ha	Maijs - augusts	<i>Anoplophora glabripennis</i>	Kaitēklis; augs ar simptomiem
		<i>Anoplophora chinensis</i>	
		<i>Xylosandrus crassiusculus</i>	

Noņemamo paraugu skaits obligāts.

Pārbaudes veic pagastos:

- Kurzeme – Puzes, Piltenes, Padures, Lutriņu, Nīckrāces, Laucienes, Jaunaucē, Laidu, Lubes;
- Vidzeme – Vilpulkas, Valmieras, Brantu, Liezēres, Aronas, Jaungulbenes, Ērgemes, Ramatas, Cesvaines, Stradu, Dzērbenes, Ēveles, Galgauskas;
- Latgale – Rugāju, Mērdzenes, Žīguru, Briežuciema, Kaunatas, Robežnieku, Sventes, Feimaņu, Demenes, Šķaunes, Istras, Rundēnu, Pasienes;
- Zemgale – Sērenes, Viesītes, Ābeļu, Īslīces, Mazzalves, Jaunbērzes, Bārbeles, Bebru, Rites, Dunavas;
- Rīga – Rīga, Olaines, Smārdes, Skultes, Salacgrīvas, Birzgales, Staiceles, Umurgas.

6.1.11. Veikt apsekojumus parkos, dendrārijos, piemājas dārzos, botāniskajos dārzos u. c.

Pārbaudes veic, izmantojot aplikāciju. Pārbaudes veic pilsētu parkos, piemājas dārzu apstādījumos, dendrārijos, pagastu centros, pārbaudot lapu kokus – ozolus, ošus, vīksnas, gobas, kļavas, kastaņus, bērzus, vītulus, lapegles, pārbaudot uz kaitīgajiem organismiem, kas norādīti uzraudzības plānā.

Pārbauda arī *Erwinia amylovora* un *Phytophthora ramorum* saimniekaugus.

Veicot pārbaudes parkos un pagasta centros, pārbauda ne mazāk kā četras dažādas koku sugas (ja parkā nav nepieciešamais koku sugu skaits, tad pārbaudīt var arī ārpus parka teritorijas blakus esošos apstādījumus).

Dendrārijos pārbaudāmo sugu skaits – vismaz sešas.

Pārbauda botāniskos dārzos esošās kolekcijas, siltumnīcas, oranžērijas, zinātniskās kokaudzētavas u. c., lai noteiktu vispārējo fitosanitāro stāvokli. Pastiprinātu uzmanību pievērš 2017. un 2018. gadā no citām valstīm ievestajiem augiem. Veicot pārbaudes, noteikti piesaista Nacionālās fitosanitārās laboratorijas darbiniekus.

Entomoloģiskos paraugus ņem laikā no maija līdz augustam. Paraugus ņem ar simptomiem un pašus kaitēkļus dažādās attīstības stadijās.

Paraugus uz *Xylella fastidiosa* ņem laika posmā, kad kokiem ir pilnībā izplaukušas lapas (maijs–septembris). ņem paraugus ar simptomiem un bez tiem.

Augiem ar simptomiem paraugs sastāv no zara (-iem), kam klāt ir 10-25 lapas atkarībā no lapas izmēra.

Augiem bez simptomiem paraugs sastāv no zara (-iem), kam klāt ir 10-200 lapas atkarībā no apsekoto saimniekaugu daudzuma un to lapu izmēra.

Ņemot paraugu bez simptomiem, to norāda pieteikumā parauga testēšanai (sadaļā “Bojājuma raksturs” atzīmē lodziņu “Bez pazīmēm”).

Erwinia amylovora saimniekaugus pārbauda arī piemājas dārzos, lai pārbaudītu pēc iespējas vairāk vietu, kas līdz šim nebija pārbaudītas, un lai aptvertu pēc iespējas plašāku teritoriju reģionālajā nodaļā, kā arī pievēršot uzmanību Igaunijas robežas, Lietuvas robežas un buferzonu tuvumam. Pārbauda arī atsevišķus 2007., 2008., 2009., 2010., 2011. un 2013., 2014., 2015. gada perēkļus vai karantīnas zonu vietas. Pārbaudes veic laikā, kad diennakts vidējā temperatūra ir vismaz +15°C. Paraugus ņem ar simptomiem.

Phytophthora ramorum saimniekaugiem ņem paraugus ar simptomiem.

Noņemamo paraugu skaits, izņemot uz *Erwinia amylovora* un *Phytophthora ramorum*, obligāts.

Ievadot pārbaudes aktu KUVIS, norāda katru saimniekaugu atsevišķi, nevis “dažādi saimniekaugi”, ja vizuāli pārbaudīti (skatīti) *Erwinia amylovora*, *Phytophthora ramorum* un *Xylella fastidiosa* saimniekaugi.

Anoplophora chinensis un *A. glabripennis* slazdus izliek jūnija sākumā. Feromonu komplekts sastāv no sešām paciņām. Slazdam sānā piestiprina piecas paciņas, atstājot paciņu "Replacement Lures". Feromonu darbības periods ir 60 dienas, taču feromons "B" jānomaina pēc 30 dienām ar atstāto "Replacement Lures" paciņu. Tādēļ šo paciņu "B" ieteicams piestiprināt atsevišķi no pārējām.

Slazdu iekar atklātā vietā, 2-3 metru augstumā. Paraugu ņem, atskrūvējot apakšā esošo plastmasas burciņu un pārberot tās saturu citā traukā. Slazdu pārbaudi veic divas reizes – pirmo reizi pēc 30 dienām, otro reizi slazdu ņemot.

6.2. Tiek veikti lapu koku apsekojumi ražojošos dārzos

6.2.1.a. Veikt ābeļu pārbaudes komercdārzos

Pārbauda arī integrēti audzētos komercdārzus. Pārbauda uz kaitīgajiem organismiem, kas norādīti uzraudzības plānā.

Pārbaudes uz *Erwinia amylovora* veic, kad diennakts vidējā temperatūra ir vismaz +15°C. Paraugus ņem ar simptomiem.

Pārbaudzi un hektāru skaitu nevar mainīt, un tas ir obligāti izpildāms. Ņemamo paraugu skaits, izņemot uz *Erwinia amylovora*, obligāts.

Katru pārbaudi piesaista GPS koordinātām, pārbaudes aktā fiksē šo informāciju. Koordinātām jābūt vismaz no četriem cipariem aiz komata, piem., 56.6857, 23.8753.

Gadījumos, kad pārbaudes laikā papildus tiek ņemts **paraugs ar simptomiem**, atliek **GPS koordinātu pie katra ņemtā parauga**.

Papildus šo informāciju ievada tabulā par uzraudzības plāna izpildi kārtējam gadam un nosūta AKD līdz 30. decembrim.

6.2.1.b. Veikt bumbieru pārbaudes komercdārzos

Pārbauda arī integrēti audzētos komercdārzus. Pārbauda uz kaitīgajiem organismiem, kas norādīti uzraudzības plānā.

Pārbaudes uz *Erwinia amylovora* veic, kad diennakts vidējā temperatūra ir vismaz +15°C. Paraugus ņem ar simptomiem.

Ņemamo paraugu skaits, izņemot uz *Erwinia amylovora*, obligāts.

Katru pārbaudi piesaista GPS koordinātām, pārbaudes aktā fiksē šo informāciju. Koordinātām jābūt vismaz no četriem cipariem aiz komata, piem., 56.6857, 23.8753.

Gadījumos, kad pārbaudes laikā papildus tiek ņemts **paraugs ar simptomiem**, atliek **GPS koordinātu pie katra ņemtā parauga**.

Papildus šo informāciju ievada tabulā par uzraudzības plāna izpildi kārtējam gadam un nosūta AKD līdz 30. decembrim.

6.2.2. Veikt pārbaudes plūmju ražojošajos dārzos

Pārbaudes veic plūmju ražojošajos stādījumos. Pārbaudes vietas pastiprina tuvāk Lietuvas un Igaunijas pierobežas zonai. Pārbaudi veic veģetācijas periodā (jūnijs – augusts).

Uz *Plum pox virus* ņem paraugus ar simptomiem.

Entomoloģiskos paraugus ņem ar simptomiem un pašus kaitēkļus dažādās attīstības stadijās.

Paraugus uz *Xylella fastidiosa* ņem laika posmā, kad kokiem ir pilnībā izplaukušas lapas. Ņem paraugus ar simptomiem un bez tiem.

Augiem ar simptomiem paraugs sastāv no zara (-iem), kam klāt ir 10-25 lapas atkarībā no lapas izmēra.

Augiem bez simptomiem paraugs sastāv no zara (-iem), kam klāt ir 10-200 lapas atkarībā no apsekoto saimniekaugu daudzuma un to lapu izmēra.

Ņemot paraugu bez simptomiem, to norāda pieteikumā parauga testēšanai (sadaļā “Bojājuma raksturs” atzīmē lodziņu “Bez pazīmēm”).

Hektāru skaitu nevar mainīt, un tas ir obligāti izpildāms. Noņemamo paraugu skaits, izņemot uz *Plum pox virus*, obligāts.

Katru pārbaudi piesaista GPS koordinātām, pārbaudes aktā fiksē šo informāciju. Koordinātām jābūt vismaz no četriem cipariem aiz komata, piem., 56.6857, 23.8753.

Gadījumos, kad pārbaudes laikā papildus tiek ņemts **paraugs ar simptomiem**, atliek **GPS koordinātu pie katra noņemtā parauga**.

Papildus šo informāciju ievada tabulā par uzraudzības plāna izpildi kārtējam gadam un nosūta AKD līdz 30. decembrim.

6.2.3. Veikt vīnogulāju apsekojumus ražojošajos stādījumos

Pārbaudes veic vīnogulāju ražojošās platībās, kad pilnībā izplaukušas lapas (labāk vasaras otrajā pusē).

Ņem paraugus uz *Xylella fastidiosa* ar simptomiem vai bez tiem. Paraugam jābūt no zara(-iem), kam klāt ir 10-25 lapas ar kātu. Ņemot paraugu bez simptomiem, to norāda pieteikumā parauga testēšanai (sadaļā “Bojājuma raksturs” atzīmē lodziņu “Bez pazīmēm”).

Paraugus uz *Grapevine flavescence dorée* ņem laika posmā no jūnija līdz septembra beigām. Paraugam ņem atvases vidus posmu ar vismaz trīs mezgliem. Viens paraugs – divas atvases.

Noņemamo paraugu skaits obligāts.

Katru pārbaudi piesaista GPS koordinātām, pārbaudes aktā fiksē šo informāciju. Koordinātām jābūt vismaz no četriem cipariem aiz komata, piem., 56.6857, 23.8753.

Gadījumos, kad pārbaudes laikā papildus tiek ņemts **paraugs ar simptomiem**, atliek **GPS koordinātu pie katra noņemtā parauga**.

Papildus šo informāciju ievada tabulā par uzraudzības plāna izpildi kārtējam gadam un nosūta AKD līdz 30. decembrim.

6.2.4. Veikt dzērveņu un krūmmeleņu apsekojumus ražojošajos stādījumos

Pārbaudes veic gan kultivētos dzērveņu un krūmmeleņu stādījumos, gan savvaļā augošo dzērveņu un melleņu vietās.

Paraugus *Xylella fastidiosa* konstatēšanai ņem laika posmā, kad augam pilnībā izplaukušas lapas. Paraugus ņem ar simptomiem vai bez tiem.

Augiem ar simptomiem paraugs sastāv no zara (-iem), kam klāt ir 10-25 lapas atkarībā no lapas izmēra.

Augiem bez simptomiem paraugs sastāv no zara (-iem), kam klāt ir 10-200 lapas atkarībā no apsekoto saimnieaugu daudzuma un to lapu izmēra.

Ņemot paraugu bez simptomiem, to norāda pieteikumā parauga testēšanai (sadaļā “Bojājuma raksturs” atzīmē lodziņu “Bez pazīmēm”).

Paraugus uz *Diaporthe vaccinii* ņem ražas laikā. Paraugā ņem 50 gab. ar simptomiem vai bez tiem.

Thekopsora minima pārbauda tikai krūmmellenēm. Paraugus uz *Thekopsora minima* ņem no jūnija līdz oktobra beigām. Paraugs sastāv no vismaz piecām lapām ar simptomiem.

Hektāru skaitu nevar mainīt, un tas ir obligāti izpildāms. Noņemamo paraugu skaits obligāts.

Izvēlas pēc iespējas citas pārbaudes vietas nekā 2018. gadā.

Katru pārbaudi piesaista GPS koordinātām, pārbaudes aktā fiksē šo informāciju. Koordinātām jābūt vismaz no četriem cipariem aiz komata, piem., 56.6857, 23.8753.

Gadījumos, kad pārbaudes laikā papildus tiek ņemts **paraugs ar simptomiem**, atliek **GPS koordinātu pie katra noņemtā parauga**.

Papildus šo informāciju ievada tabulā par uzraudzības plāna izpildi kārtējam gadam un nosūta AKD līdz 30. decembrim.

Ievadot pārbaudes aktu KUVIS sistēmā, precīzi norāda pārbaudīto konkrēto augu sugas nosaukumu, nevis kopīgo ģints nosaukumu:

- lielogu dzērvenēm – *Vaccinium macrocarpon*,
- purva dzērvenēm – *Vaccinium oxycoccos*,
- krūmmellenēm jeb vairoga zilenēm – *Vaccinium corymbosum*,
- meža mellenēm – *Vaccinium myrtillus*,
- parastajām zilenēm – *Vaccinium uliginosum*.

6.3. Tiek veikti skujkoku apsekojumi

6.3.1. Veikt priežu apsekojumus mežaudzēs

Pārbaudes veic uz kaitīgajiem organismiem, kas norādīti uzraudzības plānā.

Lietvedībā norādītās koordinātas pārbaudei ir tikai aptuvena norāde, bet inspektors atkarībā no apstākļiem (izcirtums, nav droši apstākļi nokļūšanai līdz mežam u. c.) šo pārbaudes vietu var mainīt līdz 10 km robežās no norādītā punkta atrašanās vietas. Risku izvērtē inspektors, atrodoties uz vietas.

Ja noteiktajā zonā – 10 km attālumā no norādītā punkta – neatrodas cita atbilstoša pārbaudes vieta, inspektors sazinās ar AKD atbildīgo personu.

Hektāru skaitu nevar mainīt, un tas ir obligāti izpildāms, tāpat kā noņemamo paraugu skaits.

7. tabula

Platība vienam apsekojumam	Paraugu ņemšanas laiks	Paraugs	Parauga veids	Feromonu slazdi
Līdz 5 ha	Maijs - augusts	<i>Dendrolimus sibiricus</i> <i>Monochamus</i> spp. (<i>ne-Eiropas</i>) <i>Pissodes</i> spp. <i>Polygraphus proximus</i>	Kaitēklis; augs ar simptomiem	<i>Monochamus</i> sp. slazdus izliek periodā no maija sākuma līdz jūnija beigām atkarībā no kukaiņu aktivitātes konkrētajā gadā. Slazdam sātā piestiprina atvērtu atraktanta pudelīti un neatplēstu feromonu paciņu. Pudelīti un paciņu svarīgi piestiprināt dažādās vietās uz slazda. Slazdu iekar atklātā vietā, 2-3 metru augstumā. Paraugu ņem, atskrūvējot apakšā esošo plastmasas burciņu un pārberot tās saturu citā traukā. Slazdu pārbaudi veic trīs reizes – ik pēc 14 dienām. Trešajā pārbaudes reizē slazdu ņem.
	Aprīlis - novembris	<i>Bursaphelenchus xylophilus</i>	Skaidas	

Pārbaudes veic pagastos:

- Kurzeme – Dundagas (2), Ances, Mērsraga novads, Zvārdes, Rucavas, Kalētu, Cīravas, Ģibuļu, Valdgales, Tārgales, Ugāles, Skrundas, Sakas (2), Zirņu, Rendas (2), Pampāļu, Kalvenes, Rumbas, Remtes, Vadakstes, Blīdenes, Kabiles, Piltenes, Popes (2), Laidzes, Lažas, Kursīšu;
- Vidzeme – Kārķu, Trikātas, Lejasciema, Rencēnu, Indrānu, Mētrienas, Straupes, Ramatas, Litenes, Smiltenes, Palsmanes, Ziemeļu, Rankas, Jaunpiebalgas, Drustu, Virešu, Jumurdas, Zvārtavas, Gaujienas, Beļavas, Liepnas, Mārupes, Stradu, Liezēres;
- Latgale – Kubuļu, Rugāju, Žīguru, Mākoņkalna, Istras, Šķaunes, Cīrmas, Blontu, Lazdukalna, Lendžu, Vārkavas, Aizkalnes, Maltas, Čornajas;
- Zemgale – Elejas, Brunavas, Valgundes (2), Vecumnieku (2), Vecsaules, Viesītes, Valles, Zalves, Kurmenes, Variešu;
- Rīga – Skultes, Smārdes, Babītes, Engures (2), Sējas novads, Inčukalna, Garkalnes novads, Brīvzemnieku, Ainažu, Staiceles, Allažu, Salacgrīvas, Saulkrastu, Carnikavas, Baldones, Tomes, Ropažu novads (2).

6.3.2. Veikt priežu apsekojumus riska zonās

Pārbaudes veic uz kaitīgajiem organismiem, kas norādīti uzraudzības plānā.

Hektāru skaitu nevar mainīt, un tas ir obligāti izpildāms, tāpat kā noņemamo paraugu skaits.

8. tabula

Platība vienam apsekojumam	Paraugu ņemšanas laiks	Paraugs	Parauga veids	Feromonu slazdi
Līdz 4 ha	Maijs - augusts	<i>Dendrolimus sibiricus</i> <i>Monochamus</i> spp. (ne- <i>Eiropas</i>) <i>Pissodes</i> spp. <i>Polygraphus proximus</i>	Kaitēklis; augs ar simptomiem	<i>Monochamus</i> sp. slazdus izliek periodā no maija sākuma līdz jūnija beigām atkarībā no kukaiņu aktivitātes konkrētajā gadā. Slazdam sānā piestiprina atvērtu atraktanta pudelīti un neatplēstu feromonu paciņu. Pudelīti un paciņu svarīgi piestiprināt dažādās vietās uz slazda. Slazdu iekar atklātā vietā, 2-3 metru augstumā. Paraugu noņem, atskrūvējot apakšā esošo plastmasas burciņu un pārberot tās saturu citā traukā. Slazdu pārbaudi veic trīs reizes – ik pēc 14 dienām. Trešajā pārbaudes reizē slazdu noņem.
	Aprīlis - novembris	<i>Bursaphelenchus xylophilus</i>	Skaidas	

Pārbaudes vietas riska zonā:

9. tabula

Reģions	Robežas tuvumā ar trešo valsti	Vietās, kur ievēd LV prasībām neatbilstošo koka iepakojamo materiālu iznīcināšanai, to apkārtnē	Vairum-tirdzniecības bāzu, noliktavu tuvumā (industriālie rajoni)	Rīgas lidosta	Ostu, staciju tuvējā apkārtnē	Muitas noliktavas apkārtnē	Pilsētu meži
Rīga		1	1	1	2	2	1
Zemgale		1	2		1		2
Vidzeme		1	1			1	1
Kurzeme			1		3		1
Latgale	2	1	1		1	2	2

Precīzu apsekojuma vietu izvēlas inspektors, izvērtējot situāciju un saskaņā ar vadlīnijās noteiktajām prasībām.

6.3.3. Veikt priežu apsekojumus cirmās

Pārbaudes veic uz kaitīgajiem organismiem, kas norādīti uzraudzības plānā.

Apsekojuma vietas izvēlas inspektors pēc viņam pieejamās informācijas.

Hektāru skaitu nevar mainīt, un tas ir obligāti izpildāms, tāpat kā noņemamo paraugu skaits.

10. tabula

Platība vienam apsekojumam	Paraugu ņemšanas laiks	Paraugs	Parauga veids	Feromonu slazdi
Līdz 2 ha	Maijs-augusts	<i>Dendrolimus sibiricus</i>	Kaitēklis; augs ar simptomiem	<i>Monochamus</i> sp. slazdus izliek periodā no maija sākuma līdz jūnija beigām atkarībā no kukaiņu aktivitātes konkrētajā gadā. Slazdam sānā piestiprina atvērtu atraktanta pudelīti un neatplēstu feromonu paciņu. Pudelīti un paciņu svarīgi piestiprināt dažādās vietās uz slazda. Slazdu iekar atklātā vietā, 2-3 metru augstumā. Paraugu ņem, atskrūvējot apakšā esošo plastmasas burciņu un pārberot tās saturu citā traukā. Slazdu pārbaudi veic trīs reizes – ik pēc 14 dienām. Trešajā pārbaudes reizē slazdu ņem.
		<i>Monochamus</i> spp. (ne-Eiropas)		
		<i>Pissodes</i> spp.		
		<i>Polygraphus proximus</i>		
	Aprīlis-novembris	<i>Bursaphelenchus xylophilus</i>	Skaidas	

6.3.4. Priežu sēklu pārbaude

Pārbaudes veic un paraugus ņem čiekuru kaltēs, noskaidrojot čiekuru ieguves vietas, no kurām tiek nogādāti čiekuri uz konkrēto kalti. Pārbaudi veic septembrī–oktobrī. Ņemtā sēklu parauga lielums – vismaz 200 sēklas.

6.4. Tiek veikti apsekojumi tomātiem, gurkiem

6.4.1. Veikt pārbaudes ražojošos tomātu stādījumos

Pārbaudes veic uz kaitīgajiem organismiem, kas norādīti uzraudzības plānā.

Pārbaudi veic veģetācijas periodā saimniecībā, kurā ir tomātu ražojošie stādījumi. Pārbaudei izvēlas tās saimniecības, kuras:

- nav pārbaudītas 2018. gadā,
- pēc platības lielākās.

Pārbaudes aktā norāda tomātu stādu izcelsmi, ja iepirkti – no kā, vai ir augu pases.

Līmes vairogi iekar virs augiem. Līmes vairogu ņemot, to saloka ar līmi uz iekšpusi.

Katru pārbaudi piesaista GPS koordinātām, pārbaudes aktā fiksē šo informāciju. Koordinātām jābūt vismaz no četriem cipariem aiz komata, piem., 56.6857, 23.8753.

Papildus šo informāciju ievada tabulā par uzraudzības plāna izpildi kārtējam gadam un nosūta AKD līdz 30. decembrim.

6.4.2. Veikt pārbaudes ražojošās gurķu platībās (gan segtās, gan lauka)

Pārbaudes veic uz kaitīgajiem organismiem, kas norādīti uzraudzības plānā.

Pārbaudi veic veģetācijas periodā saimniecībā, kurā ir gurķu ražojošie stādījumi (gan siltumnīcās, gan āra platībās). Pārbaudei izvēlas tās saimniecības, kuras:

- nav pārbaudītas 2017. gadā,
- pēc platības lielākās.

Katram organismam ņem savu paraugu.

Līmes vairogi izkar pēc augu iestādīšanas. Tos iekar virs augiem. Līmes vairogu ņemot, to saloka ar līmi uz iekšpusi.

Katru pārbaudi piesaista GPS koordinātām, pārbaudes aktā fiksē šo informāciju. Koordinātām jābūt vismaz no četriem cipariem aiz komata, piem., 56.6857, 23.8753.

Papildus šo informāciju ievada tabulā par uzraudzības plāna izpildi kārtējam gadam un nosūta AKD līdz 30. decembrim.

6.5. Tiek veikti apsekojumi kartupeļiem

6.5.1. Veikt pārbaudes kartupeļu cistu nematožu *Globodera rostochiensis* un *Globodera pallida* izplatības noteikšanai pārtikas kartupeļu saimniecībās

Pārbaudi veic un paraugus ņem pārtikas kartupeļu audzēšanas saimniecībās saskaņā ar uzraudzības plānu. Pārbaudei izvēlas saimniecības, kurām ir lielākās pārtikas kartupeļu audzēšanas platības un kurās paraugi nav ņemti 2016.-2018. gadā. Ja plānā ir plānots mazāks paraugu skaits, nekā būtu jāņem no konkrētā lauka, paraugus ņem no visa lauka saskaņā ar metodiku.

Katru pārbaudi piesaista GPS koordinātām, pārbaudes aktā fiksē šo informāciju. Koordinātām jābūt vismaz no četriem cipariem aiz komata, piem., 56.6857, 23.8753.

Papildus šo informāciju ievada tabulā par uzraudzības plāna izpildi kārtējam gadam un nosūta AKD līdz 30. decembrim.

6.5.3. Veikt pārtikas kartupeļu pārbaudes kartupeļu gaišās un tumšās gredzenpuves noteikšanai 2019. gada ražā

Pārbaudes veic ne tikai *Clavibacter michiganensis ssp. sepedonicus* un *Ralstonia solanacearum* noteikšanai, bet arī *Epitrix spp.*, *Synchytrium endobioticum*, *Meloidogyne chitwoodi*, *Meloidogyne fallax* un *Tecia solanivora* (syn. *Scrobipalopsis solanivora*) klātbūtnes noteikšanai 2019. gada ražā.

Visās saimniecībās pārbauda prasību par sertificētas sēklas materiāla izmantošanu. Pārbauda arī saimniecības, kas 2019. gadā audzēja desmit un vairāk ha kartupeļu, tika pārbaudītas un tika konstatēts, ka nav ievērota prasība par 10% sertificētas sēklas materiāla izmantošanu.

Galvenais ir noņemto paraugu skaits.

Katru pārbaudi piesaista GPS koordinātām, pārbaudes aktā fiksē šo informāciju. Koordinātām jābūt vismaz no četriem cipariem aiz komata, piem., 56.6857, 23.8753.

Papildus šo informāciju ievada tabulā par uzraudzības plāna izpildi kārtējam gadam un nosūta AKD līdz 30. decembrim.

6.5.4. Veikt pārbaudes un noņemt pārtikas kartupeļu paraugus kartupeļu gaišās un tumšās gredzenpuves noteikšanai neregistrētajās saimniecībās 2019. gada ražā

Pārbaudes veic ne tikai *Clavibacter michiganensis ssp. sepedonicus* un *Ralstonia solanacearum* noteikšanai, bet arī *Epitrix spp.*, *Synchytrium endobioticum*, *Meloidogyne chitwoodi*, *Meloidogyne fallax* un *Tecia solanivora* (syn. *Scrobipalopsis solanivora*) klātbūtnes noteikšanai 2019. gada ražā.

Pārbaudei izvēlas kartupeļu audzētājus, kuri nav reģistrēti Fitosanitārajai kontrolei pakļauto augu un augu produktu aprītē iesaistīto personu reģistrā. Visās saimniecībās pārbauda arī prasību par sertificētas sēklas materiāla izmantošanu. Paraugus ņem no katras saimniecībā audzētās šķirnes (nosaukuma).

Galvenais ir noņemto paraugu skaits.

Katru pārbaudi piesaista GPS koordinātām, pārbaudes aktā fiksē šo informāciju. Koordinātām jābūt vismaz no četriem cipariem aiz komata, piem., 56.6857, 23.8753.

6.5.5. Prioritāte! Veikt pārtikas kartupeļu pārbaudes kartupeļu gaišās un tumšās gredzenpuves noteikšanai 2019. gada ražā

Pārbaudes veic ne tikai *Clavibacter michiganensis ssp. sepedonicus* un *Ralstonia solanacearum* noteikšanai, bet arī *Epitrix spp.*, *Synchytrium endobioticum*, *Meloidogyne chitwoodi*, *Meloidogyne fallax* un *Tecia solanivora* (syn. *Scrobipalopsis solanivora*) klātbūtnes noteikšanai 2019. gada ražā.

Visās saimniecībās pārbauda prasību par sertificētas sēklas materiāla izmantošanu. Pārbauda arī saimniecības, kas 2019. gadā audzēja desmit un vairāk ha kartupeļu, tika pārbaudītas un tika konstatēts, ka nav ievērota prasība par 10% sertificētas sēklas materiāla izmantošanu.

Jāizpilda gan paraugu, gan pārbaudīto skaits.

Katru pārbaudi piesaista GPS koordinātām, pārbaudes aktā fiksē šo informāciju. Koordinātām jābūt vismaz no četriem cipariem aiz komata, piem., 56.6857, 23.8753.

Papildus šo informāciju ievada tabulā par uzraudzības plāna izpildi kārtējam gadam un nosūta AKD līdz 30. decembrim.

6.6. Veikt pārbaudes kukurūzas laukos

6.6.1. Veikt pārbaudes kukurūzas laukos

Pārbaudes veic prognožu inspektori kukurūzu laukos *Erwinia stewartii* (sin. *Pantoea stewartii subsp. stewartii*), *Thaumatococcus leucocotreta* un *Spodoptera frugiperda* noteikšanai.

Paraugu skaits ir obligāti izpildāms.

Katru pārbaudi piesaista GPS koordinātām, pārbaudes aktā fiksē šo informāciju. Koordinātām jābūt vismaz no četriem cipariem aiz komata, piem., 56.6857, 23.8753.

Gadījumos, kad pārbaudes laikā papildus tiek ņemts **paraugs ar simptomiem**, atliek GPS koordinātu pie katra noņemtā parauga. Pārbažu aktus nogādā AKD.

7. Ar kvalitatīvu augu aizsardzības un mēslošanas līdzekļu izmantošanu aizsargāti un audzēti kultūraugi

7.1. Tiek veikta augu aizsardzības līdzekļu izplatīšanas un lietošanas uzraudzība un kontrole

7.1.1. Nodrošināt pārbaudījumu pieņemšanu un apliecību izsniegšanu augu aizsardzības jomā

11. tabula

Plāna pasākums		Plānošanas kritēriji	Plānotais skaits	Piezīmes
Reģionālā nodaļa nodrošina pārbaudījuma pieņemšanu un apliecības izsniegšanu personām, kurām nepieciešama:	profesionālā augu aizsardzības līdzekļu (turpmāk – AAL) lietotāja apliecība darbībām ar otrās reģistrācijas klases AAL;	Ieplāno, ņemot vērā vidējo skaitu pēdējos trijos gados	1950	Reģionālo nodaļu plānam
	AAL lietošanas operatora apliecība darbībām ar otrās reģistrācijas klases AAL;			
	AAL pārdevēja apliecība.			
Augu aizsardzības departamenta Augu aizsardzības līdzekļu uzraudzības daļa nodrošina pārbaudījuma pieņemšanu un apliecības izsniegšanu personām, kurām nepieciešama:	profesionālā augu aizsardzības līdzekļu (turpmāk – AAL) lietotāja apliecība darbībām ar pirmās reģistrācijas klases AAL;	Ieplāno, ņemot vērā vidējo skaitu pēdējos trijos gados	50	Augu aizsardzības departamenta plānam
	augu aizsardzības konsultanta apliecība			

7.1.2. Nodrošināt apmācību veicēju uzraudzību

12. tabula

Plāna pasākums	Pasākuma veicēji	Skaitis	Plānotais skaits	Piezīmes
Veikt apmācību veicēju uzraudzību	Ar dienesta rīkojumu		5	
	apstiprinātas piecas reģionālo nodaļu komisijas	apstiprināti pieci apmācību veicēji, pie kuriem veic pārbaudes		

7.1.3. Veikt Lauksaimniecības produktu integrēto audzētāju pārbaudes

13. tabula

Plāna pasākums	Plānotais skaits		Piezīmes
	Pārbaudes	Augu un augu produktu paraugi	
Veikt Lauksaimniecības produktu integrēto audzētāju pārbaudes, pie personām, kuras reģistrētas Lauksaimniecības produktu integrēto audzētāju reģistrā	500	25	Lauksaimniecības produktu integrēto audzētāju pārbaudes jāpabeidz līdz pārbaudes gada 1. septembrim

Lauksaimniecības produktu integrēto audzētāju pārbaudes veic:

- aktīvākajā kultūraugu augšanas periodā – ražas veidošanās laikā un līdz laikam, kamēr kultūraugs vēl ir uz lauka;
- dārzeņiem un augļaugiem, kas ir agrai izplatīšanai, var sāk veikt pārbaudes jau maijā pie personām, kas nepretendē uz atbalsta maksājumu “Vidi saudzējošas metodes dārzkopībā” (VSMD);
- kultūraugiem, kuri dod vairākas ražas gadā, pārbaudi būtu vēlams veikt, sākot jau no februāra (siltumnīcas).

7.1.4. Kontrolēt augu aizsardzības līdzekļu lietošanas normatīvo aktu ievērošanu.

14. tabula

Plāna pasākums	Pārbaucē sadalījums	Atlases kritēriji AAL lietošanas normatīvo aktu prasību pārbaudēm	Plānotais skaits		Piezīmes
			pārbaudes	augu un augu produktu paraugi	
		Saimniecības, kurās audzē: - graudaugus (111, 112, 113, 115, 121, 122, 131, 132, 133, 150, 151, 152);	317		
		- vasaras rapsis (211) – iespējama graudaugu kultūrām reģistrētu AAL lietošana rapsī;			Saimniecības, kurās audzē vasaras rapsi jāpārbauda maijā. Neregistrētu AAL lietošana kaitēkļu un nezāļu ierobežošanai. Lielie audzētāji.
		- ziemas rapsis (212) – iespējama graudaugu kultūrām reģistrētu AAL lietošana rapsī;			Saimniecības, kurās audzē ziemas rapsi jāpārbauda septembrī. Neregistrētu AAL lietošana nezāļu ierobežošanai. Lielie audzētāji.
		- griķi (160) – iespējama AAL, kas satur darbīgo vielu glifosāts lietošana pirms ražas novākšanas;			Saimniecības, kurās audzē griķus jāpārbauda septembrī. Neregistrētu AAL lietošana priekš ražas nogatavināšanas (Vidzeme, Zemgales daļa – Jēkabpils, Latgales reģionāla nodaļa).
		- kartupeļus (820, 821, 825);			Saimniecības, kurās audzē kartupeļus jāpārbauda jūlijā, kad

					kartupeļos attīstas kartupeļu lakstu puve. Lielie audzētāji. lieto AAL, kas pirkti citās valstīs. AAL lietošana, kas izslēgti no reģistra, herbicīdi-Nuflons, Lingo.
		- burkāni (843)			Saimniecības, kurās audzē burkānus jāpārbauda jūnijā, neregistrētu AAL lietošana. AAL lietošana, kas izslēgti no reģistra, herbicīds - Nuflons.
		- lauka pupas (410) - no reģistra izslēgti AAL, kas satur darbīgo vielu linurons			Saimniecības, kurās audzē pupas jāpārbauda maijā, neregistrētu AAL lietošana. AAL lietošana, kas izslēgti no reģistra, herbicīdi - Nuflons, Lingo.
		- zirņi (420) - no reģistra izslēgti AAL, kas satur darbīgo vielu linurons			Saimniecības, kurās audzē pupas, jāpārbauda maijā. Neregistrētu AAL lietošana. AAL lietošana, kas izslēgti no reģistra, herbicīdi - Nuflons, Lingo.
		- kāposti (870, 842) – no reģistra izslēgts AAL lietojums, ar kuru AAL bija atļauts lietot segtā platībā pirms izstādīšanas;			Saimniecības, kurās audzē kāpostus atklātā laukā jāpārbauda jūnijā AAL lietošana, kas izslēgti no reģistra Actara 25 WG.

		- sīpolaugi (846, 847, 849) – iespējama sīpoliem paredzētu AAL lietošana ķiplokos un puravos, kā arī citu sīpolaugiem neregistrētu AAL lietošanas risks;			Saimniecības, kurās audzē sīpolaugus jāpārbauda jūnijā. Sīpolos registrētu AAL lietošana ķiploku un puravu stādījumos
		- augļu kokus (911, 912, 932, 914),			Saimniecības, kurās audzē augļu kokus jāpārbauda jūlijā, augustā AAL lietošana, kas izslēgti no reģistra, insekticīds - Actara 25 WG.
		- ogulāji (921, 922, 928, 935)			Saimniecības, kurās audzē ogulājus jāpārbauda jūnija beigās, AAL lietošana, kas izslēgti no reģistra, insekticīds - Actara 25 WG.
		- zemenes (926);			Saimniecības, kurās audzē zemenes jāpārbauda jūnija sākumā AAL lietošana, kas izslēgti no reģistra, insekticīds - Actara 25 WG.
		- kaņepes (170)			Saimniecības, kurās audzē kaņepes jāpārbauda jūnijā, Neregistrētu AAL lietošana .

Kontrolēt AAL lietošanas normatīvo aktu ievērošanu	Pārbaudes, kuru atlasi veic Vispārējās uzraudzības daļa	Saimniecības, kurās AAL lietošanas pārbaude nav bijusi pēdējo trīs gadu laikā;		59 (t. sk. 9 paraugi jānoņem ĪADT)	
		kurām iepriekšējā gadā konstatēti maznozīmīgi un būtiski pārkāpumi	31		
		saimniecības, kur iepriekšējā gadā SA pārbaudītu laikā ir konstatēti AAL lietošanas jomas SA pārvaldības prasību būtiski pārkāpumi	2		
		augu aizsardzības jomas dokumentu pārbaude saimniecībās pēc aktīvā AAL lietošanas perioda beigām (iespēju robežās izvēlas tādas saimniecības, kuru saimnieciskā darbība kultūraugu audzēšanā nenotiek virszemes ūdens objektu tuvumā – teritorijās)	75		novembris, decembris
		Saimniecības atlasa pēc kultūrauga – reģions pārbaude veic vadoties no lietošanas laika un konkrētās gada situācijas: 1. Ziemas rapsis un griķi (septembris); 2. Vasaras rapsis, lauka pupas, zirņi (maijs); 3. Zemenes (jūnija sākums), ogulāji (jūnija beigās), kāposti, burkāni (jūnijs), sīpolaugi (jūnijs), kaņepes (jūnijs); 4. Kartupeļi (jūlijs); 5. Augļu koki (jūlijā – augustā).			
	Pārbaudes, kuru atlasi veic Vispārējās uzraudzības daļa - Kopā		425		
Pārbaudes, kuras izvēlas reģionālo nodaļu vadītāji pēc kritērijiem:	saimniecības, kas sniedz AAL lietošanas pakalpojumus (smidzināšana, kodināšana)	Ne mazāk kā 45		Vēlams veikt kodināšanas laikā – martā, aprīlī, septembrī vai oktobrī,veicot pilnu AAL lietotāja pārbaudi	
	saimniecības, kuru teritorijas apsaimnieko ārzemju īpašnieki (iespējams, ka izmanto citu savas mītnes zemes konsultanta ieteikumus AAL lietošanā vai audzēšanas tehnoloģijas);	Ne mazāk kā 30			

		pie komersantiem, kuri sniedz fumigācijas pakalpojumus. Pie šīm pārbaudēm paredz arī SIA “Elfum”, SIA “TTR”, SIA “Dezinfā”, SIA “Labības sargs” (šīs vietas nav paredzētas pie izplatīšanas vietu pārbaudēm, jo tās neizplata AAL)	Ne mazāk kā 15		
		komersanti (piemēram, pilsētu komunālie uzņēmumi, namu pārvaldnieki, un citi), kuri apsaimnieko sabiedriskās, ne lauksaimniecībā izmantojamās teritorijas, privāto māju teritorijas, publiskas sporta pasākumu vietas – golfa laukumus (kur sporta veids aizņem lielas teritorijas), parku, citus apstādījumus, utt.	Ne mazāk kā 30		
		saimniecības, kuras atrodas tuvu citas valsts robežai (piemēram, ievēd un lieto neatbilstošus AAL no Lietuvas, Polijas u. c.);	Ne mazāk kā 30		
		stādu audzētavas	Ne mazāk kā 30		
	<i>Pārbaudes, kuras izvēlas reģionālo nodaļu vadītāji pēc kritērijiem - Kopā</i>		180		
	Operatīvas pārbaudes	- ir iegūta informācija vai aizdomas par iespējamām AAL lietošanas normatīvo aktu pārkāpumiem; - saimniecības, kuru teritorijā notiek AAL lietošana (nepiesakot iepriekš pārbaudi) vai pamanītas AAL lietojuma pazīmes; - saimniecības, kurām 2017. gadā, veicot pārbaudi, konstatēta nepārbaudīta AAL lietošanas iekārta un pieņemts lēmums par maznozīmīgu pārkāpumu. Šīs pārbaudes iekārta, iegūstot informāciju no datu bāzes par AAL lietošanas iekārtu pārbaudēm lietvedībā	100		

		http://lietvediba.vaad.gov.lv - Nomenklatura (jaunā) - Smidzinātāju pārbaude (http://lietvediba.vaad.gov.lv/index.aspx); - ja saimniecība vēlas atzīt citas valsts AAL lietošanas iekārtas pārbaudi, bet nevar nodrošināt dokumentāciju (pirkuma dokuments utt.). Pārbaudi veic, pamatojoties uz Augu aizsardzības līdzekļu uzraudzības daļas norādījumiem; - ir situācijas, kad pieņemts negatīvs lēmums attiecībā uz AAL lietošanu (izslēgts AAL no reģistra un ir informācija par atlikumiem, analizēts AAL sastāvs, konstatēta neatbilstība utt.); - par kurām iegūta operatīva informācija par nepareizu AAL lietošanu, veicot citas pārbaudes; - citi iepriekš neminēti gadījumi.			
	Operatīvas pārbaudes - Kopā		100		
AAL, kas satur darbīgo vielu glifosātu lietošanas uzraudzības monitorings pirms ražas novākšanas laikā	Graudaugu, rapša, griķu un citu kultūraugu paraugi, kuros pirms ražas novākšanas lieto darbīgo vielu glifosātu saturošus AAL	- saimniecībās, kur glifosātu saturošs AAL ir lietots pirms ražas novākšanas	75	75	
		- saimniecībās, kur ir iegādāts AAL, lietots, vai ir aizdomas, ka ir lietoti glifosātu saturoši AAL	75	75	
	Glifosātu lietošanas uzraudzības pārbaudes/paraugi - Kopā		150	150	
Kontrolēt AAL lietošanas	Saimniecības SA pārbaudēm	Graudaugi: 111, 112, 121, 131, 132, 140, 150, 151 Rapsis: 211, 212			

normatīvo aktu ievērošanu savstarpējās atbilstības pārvaldības prasību ietvaros	saskaņā ar dienestā apstiprinātie m kritērijiem atlasa Vispārējās uzraudzības daļa Kultūraugu uzraudzības valsts informācijas sistēmā	Dārzeni: 820, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 870 Augļu dārzi: 911, 912, 914, 932 Ogulāji: 921, 922, 926, 927, 928, 929, 933 Griķi:160 Lauku pupas: 140 Zirņi: 420 Kukurūza biogāzes ieguvei 791, citur neminēta kukurūza 741	318	10	Pārbaudes jāpabeidz līdz pārbaudes gada 1. oktobrim.
		Tās SA saimniecības, kur iepriekšējā gadā SA pārbaudēs ir konstatētas maznozīmīgas neatbilstības	2		
		Pārbaudes savstarpējās atbilstības pārvaldības prasību ietvaros - Kopā	320	10	
Kopā AAL lietošanas pārbaudes			1175		
PRIORITĀTE	Īpaši aizsargājama dabas teritorijas (ĪADT)	Saimniecības, kuras atrodas tajās ĪADT, kurās noteikti ierobežojumi attiecībā uz AAL lietošanu	45		
		Saimniecības, kuras atrodas ĪADT	155		
ĪADT Kopā			200		
PRIORITĀTE	Veikt monitoringu AAL atliekvielu noteikšanai ūdenī un vidē	Objektus, kuros veikt monitoringu augu aizsardzības līdzekļu atliekvielu noteikšanai ūdenī un vidē, norāda Augu aizsardzības līdzekļu uzraudzības daļa	30	Ūdens paraugi 30	

- Atlasi pārbaudēm veic tā, lai atlasītajā saimniecību kopā būtu pārstāvētas pēc iespējami dažādiem atlases kritērijiem atlasītas saimniecības.
- Kur nav bijusi pārbaude augu aizsardzības līdzekļu lietošanas jomā pēdējo trīs gadu laikā vai vispār nav bijusi pārbaude, attiecina uz visu saimniecību atlasī pēc jebkura kritērija.

Veicot pārbaudes, īpašu uzmanību pievērš:

- AAL, kuri izslēgti no reģistra, to izlietošanas beigu termiņam;
- AAL pārvērtēšanas procesā apstiprinātas izmaiņas iepriekš reģistrēto AAL lietojumā, un kuri jālieto saskaņā ar jauno lietojumu;
- kuriem noteikti lietošanas ierobežojumi attiecībā uz darbīgo vielu;
- atļaujas mazajam lietojumam – darbības jomas paplašināšana veikta saskaņā ar Regulas (EK) 1107/2009 51. pantu – atļaujas;
- AAL ierobežojumiem attiecībā uz virszemes ūdensobjektiem;
- AAL, kuru lietojumā, lai aizsargātu izdīgušus vai neizdīgušus kultūraugus un citus ar lietojumu nesaistītos uzdīgušus vai neuzdīgušus augus, ir jāievēro aizsargjosla līdz blakus laukam un/vai lauksaimniecībā neizmantojamai zemei;
- AAL lietošanai, kuru darbīgā viela ir glifosāts;
- u.c.

Lai pārliecinātos par AAL pareizu lietošanu, nepieciešamības gadījumā ņem augu vai augu produktu paraugus.

Visu veidu AAL pārbaudēs iegūst informāciju par AAL, kas satur darbīgo vielu glifosātu.

Pārbaudes veic, kad pārbaudāmās teritorijas kultūraugiem ir aktīvākais AAL lietošanas laiks.

Informācija par Latvijā reģistrētiem AAL un izmaiņām izplatīšanā un lietošanā pieejama:

Dienesta mājaslapas sadaļā > Reģistri un saraksti > Augu aizsardzība > VAAD noteiktais lietojums 2019. gadā reģistrā iekļautajiem augu aizsardzības līdzekļiem (VAAD noteiktais lietojums 2019. gadā reģistrētajiem augu aizsardzības līdzekļiem, paralēlās tirdzniecības augu aizsardzības līdzekļiem, kā arī apstiprinātās izmaiņas iepriekš reģistrēto augu aizsardzības līdzekļu lietojumā).

Lēmumu izrakstu kopijas ir pieejamas dienesta mājaslapā: Sākums > Reģistri un saraksti > Augu aizsardzība > Augu aizsardzības līdzekļu saraksts
<http://www.vaad.gov.lv/sakums/registri/augu-aizsardziba/augu-aizsardzibas-lidzeklu-saraksts.asp>

7.1.5. Kontrolēt augu aizsardzības līdzekļu izplatīšanas normatīvo aktu ievērošanu

15. tabula

Plāna pasākums	Pārbažu sadalījums	Atlases kritēriji AAL lietošanas normatīvo aktu prasību pārbaudēm	Plānotais skaits	Paraugu skaits	Piezīmes
AAL izplatīšanas normatīvo aktu prasību ievērošanas pārbaudes (turpmāk - pārbaudes)	Atbilstības pārbaudes pie komersantiem, kuri vēlas saņemt speciālo atļauju (licenci)	Pamatojoties uz Augu aizsardzības līdzekļu uzraudzības daļas informāciju, kas tiek nosūtīta, ja ir saņemts pieteikums no komersanta speciālās atļaujas (licences) saņemšanai. Plānojot pārbažu skaitu, ņem vērā pēdējos trīs gadus.	20		
	AAL marķējuma teksta pārbaudes veikšanas sākumu	Inspektors sagatavošanās procesā pārbaudei iegūst informāciju par AAL: - kuri reģistrēti Latvijā (informācija mājaslapā); - kuriem iepriekšējā gadā ir bijušas pārbaudes un konstatētas neatbilstības; - kuriem iepriekšējā gadā un pārbaudes gadā ir konstatētas nepilnības marķējumā un ar dienesta lēmumu ir atļauts veikt labojumus; - kuriem ir piešķirta paralēlā importa atļauja; - un citos neminētos gadījumos.	30		Katram reģionālās nodaļas inspektoram divas
			10		Norīko Augu aizsardzības līdzekļu uzraudzības daļa
	Veic pie komersantiem, kas saņēmuši speciālās atļaujas (licences), kas dot tiesības uzglabāt un izplatīt AAL	<u>Pārbaudes veic:</u>			
		pie 1., 2., 3. reģistrācijas klases AAL ievedējiem – izplatītājiem (galvenās AAL ievešanas/izplatīšanas vietas norādītas 17. tabulā)	24		Vēlams veikt no februāra vidus līdz maija vidum
		pie tiem izplatītājiem, kuri iepriekšējā gadā ir saņēmuši speciālās atļaujas (licences)	17		
		tajās AAL izplatīšanas vietās, kurām iepriekšējā gadā nav bijusi pārbaude	82		
		pie 1., 2., 3. reģistrācijas klases AAL izplatītājiem, kuriem iepriekšējā gadā ir konstatēti maznozīmīgi un būtiski pārkāpumi – izņemot gadījumus, ja tos ir paredzēts kontrolēt katru gadu	11		Pārbaudi plāno veikt tajā laikā, kad iespējams pārbaudīt iepriekšējā gadā konstatēto neatbilstību novēršanu

		ja reģionālā nodaļa uzskata, ka kāda no AAL izplatīšanas vietām ir jāpārbauda katru gadu, tad šai izplatīšanas vietai paredz pārbaudi, kaut arī saskaņā ar kritērijiem tā nebūtu jāpārbauda	11		
		pie trīs AAL izplatītājiem, katras reģionālās nodaļasteritorijā “Pārskata par iepriekšējā gadā izplatītiem AAL” pārbaudei	15		Trešajā ceturksnī
	AAL kvalitātes pārbaude	Internetvietnē saskaņā ar kritērijiem norādīti AAL, kas jāņem kvalitātes kontrolei. Inspektors ņem paraugus no tiem AAL, kas paredzēti plānā, ņemot vērā, ka AAL: - iepakojuma lielums nedrīkst būt lielāks par pieciem vai desmit litriem vai kilogramiem; - derīguma termiņš nebeidzas plāna gadā; - partijas lielums – vismaz 50 iepakojumi (var būt izņēmumi); - paraugu ņem no jebkuras izplatīšanas vietas vai citas vietas, kur konstatēta AAL neatbilstība normatīvo aktu prasībām.		11	Cenšas neņemt paraugus no: - tādiem AAL, kas ir nelielos apjomos un kas kaitīgo organismu ierobežošanai ir jālieto tūlīt vai tuvākajā laikā; - tādas AAL partijas, no kuras paraugs jau ir paņemts
	Operatīvās pārbaudes veic AAL izplatīšanas vietās, kuras saņēmušas speciālās atļaujas (licences), ja:	- ir aizdomas, ka vieta, kurai ir izsniegta speciālā atļauja (licence), kādu laiku nav nodarbojusies ar AAL izplatīšanu, bet ir atsākusi to darīt; - vietā pastāv iespēja, ka AAL var tikt uzglabāts pie pazeminātas gaisa temperatūras, kas var negatīvi ietekmēt AAL kvalitāti (ziemas periodā, vismaz 2 pārbaudes reģionā); - ir situācijas, kad pieņemts negatīvs lēmums attiecībā uz AAL izplatīšanu; - un citos neminētos gadījumos.	30		
Kopā			250		
<u>PRIORITĀTE</u>	Operatīvās pārbaudes ārpus vietām, kurām nav speciālā atļauja (licence), ar mērķi, lai novērstu nelegālo AAL izplatīšanu un lietošanu Latvijā	Veic tirgos, saimniecības, būvmateriālu, lauksaimniecības preču veikalos, un citur, piemēram, - izstādēs; - veterinārajās aptiekās; - jebkurā citā vietā, kur ir aizdomas par iespējamu normatīvo aktu prasību neievērošanu.	45	9	

Informāciju par izplatīšanas vietām, kas saņēmušas speciālās atļaujas (licences), var iegūt:

- dienesta mājaslapā sadaļā > Reģistri un saraksti > Augu aizsardzība > Licencēto augu aizsardzības līdzekļu tirdzniecības vietu saraksts;
- KUVIS licencēto augu aizsardzības līdzekļu izplatīšanas vietu sarakstu sava reģiona robežās iespējams atlasīt sadaļā: AAD > AALA > AAL licenču gada situācijas atskaite.

Informācija par Latvijā reģistrētiem AAL un izmaiņām izplatīšanā un lietošanā pieejama:

Dienesta mājaslapā sadaļā > Reģistri un saraksti > Augu aizsardzība > VAAD noteiktais lietojums 2019. gadā reģistrā iekļautajiem augu aizsardzības līdzekļiem (VAAD noteiktais lietojums 2019. gadā reģistrētajiem augu aizsardzības līdzekļiem, paralēlās tirdzniecības augu aizsardzības līdzekļiem, kā arī apstiprinātās izmaiņas iepriekš reģistrēto augu aizsardzības līdzekļu lietojumā).

Lēmumu izrakstu kopijas ir pieejamas dienestamājas lapā: Sākums > Reģistri un saraksti > Augu aizsardzība > Augu aizsardzības līdzekļu saraksts <http://www.vaad.gov.lv/sakums/registri/augu-aizsardziba/augu-aizsardzibas-lidzeklu-saraksts.asp>

7.1.6. Piedalīties AAL parauga ņemšanā, kam beidzies derīguma termiņš (pēc klientu pieprasījuma)

AAL paraugu ņemšanu, kuriem beidzies derīguma termiņš, plāno, ņemot vērā vidējo paraugu skaitu par iepriekšējiem trīs gadiem.

Augu aizsardzības līdzekļu uzraudzības daļa sagatavo tabulu par AAL paraugiem, kam beidzies derīguma termiņš, kuru ņemšanā inspektori ir piedalījušies. Tabulu ievieto *Google* tīmekļvietnē. Inspektors par katru noņemto paraugu nekavējoties ieraksta informāciju tīmekļvietnes tabulā.

Augu aizsardzību jomas pārbaužu veikšanas optimālais laiks

Pārbaudes veids		01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
AAL izplatīšana	Operatīvā pārbaude izplatīšanas vietā, kur atrodas AAL, kuru marķējumā ir norādītā noteikta uzglabāšanas temperatūra, ja āra temperatūra ir pazemināta	X	X									X	X
	Izplatīšanas vietas atbilstības pārbaudes pie komersantiem, kas vēlas saņemt speciālo atļauju (licenci)	X	X	X	X	X				X	X		
	AAL marķējuma pārbaudes		X	X	X	X				X			
	Pedalīšanās AAL parauga ņemšanā, kam beidzies derīguma termiņš	X	X	X	X	X						X	X
	AAL paraugu ņemšana kvalitātes pārbaudei			X	X	X				X			
	AAL izplatīšanas normatīvo aktu prasību pārbaude			X	X	X				X	X		
AAL lietošana	AAL lietošanas normatīvo aktu prasību pārbaudes				X	X	X	X	X	X	X	X	X
	Augu aizsardzības jomas SA obligātās pārvaldības prasības pārbaudes					X	X	X	X	X			
	Lauksaimniecības produktu integrētās audzēšanas pārbaudes (pie personām, kas saņem maksājumus, piedalās programmā “Skolas auglis” vai marķē produkciju ar “Zaļo karotīti” vai citos gadījumos)		X	X	X	X	X	X	X	X			
Augu un augu produktu paraugu ņemšana	Rapša un graudaugu paraugu ņemšana AAL darbīgās vielas glifosāta atliekvielu pārbaudei laikā pirms ražas novākšanas							X	X	X			
	Citos gadījumos ņemamie augu un augu produktu paraugi					X	X	X	X	X			
	Augu un augu produktu paraugi no personām, kas ir Lauksaimniecības produktu integrētās audzēšanas reģistrā saskaņā ar dienestā apstiprinātiem kritērijiem		X	X	X	X	X	X	X				
Monitorings	Veikt monitoringu AAL atliekvielu noteikšanai ūdenī un vidē				X	X	X	X	X	X	X		

X - Pārbaudes veida aktīvākais veikšanas laiks

	Ievedēja/izplatītāja nosaukums
	Ievedēja/izplatītāja izplatīšanas vieta, kurā būtu jāveic pārbaude

N.p.k.	N.p.k.	Tirdzniecības vai uzglabāšanas vieta	Licences Nr.	Adrese
		SIA "Scandagra Latvia"		
1.	1.	Dominante parks	II-295	Ciedri, Ķekavas pagasts, Ķekavas novads, LV-2123
	2.	SIA "Agroķīmija"	II-158	Saldus Birzītes, Saldus pagasts, Saldus novads, LV-3862
	3.	SIA "Agroserviss Valmiera"	II-164	"Agroserviss", Kauguru pag., Beverīnas nov., LV-4224
	4.	SIA "Goba IIR"	II-306	Straumēni, Saldus pagasts, Saldus novads, LV-3862
	5.	SIA "Metra" Elejas filiāle	II-157	Lietuvas iela 30, Eleja, Elejas pag., Jelgavas nov., LV-3023
	6.	SIA "Scandagra Latvia"	I-2	Rēzekne, Atbrīvošanas aleja iela 167
	7.	SIA "Scandagra Latvia" Liepāja	II-159	Liepāja Turaidas iela 24, Liepāja
		SIA „Baltic Agro”		
2.	1.	SIA Minerāls	II-86	Jēkabpils
	2.	SIA Baltic Agro veikals Ventspilī	II-269	Ventspils
	3.	Baltic Agro noliktava Saldus servisa centrs	II-52	Kuldīgas iela 88, Saldus, Saldus novads, LV-3801
	4.	SIA Baltic Agro veikals Tukumā	II-271	Tukums, Tukuma nov.
	5.	SIA Baltic Agro veikals Stendē	II-283	Dumpīšu iela 4, Stende, Talsu novads, LV-3257
	6.	Baltic Agro Stendes noliktava	II-215	Talsu nov., Stende, Dumpīša iela 6
	7.	Minerālmēslu un augu aizsardzības līdzekļu uzglabāšanas noliktavu komplekss	II-187	Ozolnieku nov., Cenu pag., Raubēni, Akmeņu ceļš iela 7
	8.	SIA Baltic Agro noliktava Aglonā	II-262	Riebiņu nov., Rušonas pag., Aglonas stacija, Avotu iela 9
	9.	SIA Baltic Agro veikals Grobiņā	II-268	Krasta iela 12, Grobiņa, Grobiņas novads, LV-3430
	10.	SIA Baltic Agro veikals Gulbenē	II-273	Stūrīši, Stūrīši, Beļavas pagasts, Gulbenes novads, LV-4409
	11.	SIA Baltic Agro veikals Kuldīgā	II-272	Jelgavas iela 57, Kuldīga, Kuldīgas novads, LV-3301
	12.	SIA Baltic Agro veikals Saldū	II-270	Kuldīgas iela 86, Saldus, Saldus novads, LV-3801
		LPKS „Latraps”		
3.	1.	"Jēkabpils"	II-317	Ārijas Elksnes iela 6, Jēkabpils, LV-5202
	2.	Aizkraukle	II-293	Jaunceltņes 20 A, Aizkraukle, Aizkraukles novads
	3.	Daugavpils	II-259	"Dzirnavnieks", Stropi, Naujenes pag., Daugavpils nov., LV-5413
	4.	Daugavpils noliktava	II-320	18. novembra iela 402, Naujenes pagasts, Daugavpils novads, LV-5413
	5.	Jaunpaspasta graudu pirmapstrādes punkts	II-212	"Graudiņi", Lielā iela 39, Virbu pagasts, Talsu novads, LV-3292

	6.	LATRAPS, Lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvā sabiedrība	II-241	Lietuvas iela 16A, Elejas pagasts, Jelgavas novads, LV-3023
	7.	Lauksaimniecības produkcijas pārstrādes iecirknis	II-249	Dzirnavas, Dzirnavu 1, Barkava, Barkavas pagasts, Madonas novads, LV-4834
	8.	Madona	II-296	Saules iela 68, Madona, Madonas novads, LV-4801
	9.	NOLIKTAVA	II-192	Noliktavu iela 14, Rēzekne, LV-4604
	10.	SIA "Agroķīmija" Saldus	II-198	Saldus pag., Saldus nov.
	11.	Saldus noliktava	II-336	"Grīši", Saldus pag., Saldus nov., LV-3862
SIA „KG Latvija”				
4.	1.	Noliktava	II-265	Šķūņu iela 2, Peldes, Siguldas pag., Siguldas nov., LV-2150
	2.	Veikals-noliktava	II-331	Rīgas iela 218, Jēkabpils, LV-5202
	3.	Noliktava Saldū	II-321	Apvedceļš 6, Saldus, Saldus novads, LV-3801
	4.	Veikals	II-289	Zemnieku iela 32, Liepāja, LV-3401
SIA „Linas Agro”				
5.	1.	Graudu centrs	II-298	Jaunsalieši, Jēkabpils, LV-5202
	2.	Iecavas nodaļa	II-300	Iecavas bāze, Iecavas stacija, Iecavas novads, LV-3913
	3.	Rēzeknes nodaļa	II-301	Noliktavu iela 14, Rēzekne, LV-4604
	4.	SIA "Jelgavas dzirnavas"	II-10	Bauskas iela 2, Jelgava, LV-3001
	5.	Skrundas nodaļa	II-302	Klusā iela 20A, Skrunda, Skrundas novads, LV-3326
	6.	Tukuma nodaļa	II-303	Vilkājas iela 1, Tukums, Tukuma novads, LV-3101
	7.	Graudu centrs Grobiņa	II-335	"Jaunstūrīši", Grobiņas pag., Grobiņas nov., LV-3430
SIA "Agrochema"				
6.	1.	Bauskas veikals/Bauskas noliktava	II-294	Dakstiņi, Elektriķi, Codes pagasts, Bauskas novads, LV-3901
	2.	CENTRĀLĀ NOLIKTAVA	II-228	Langervaldes iela 2, Raubēni, Cenu pag., Ozolnieku nov., LV-3002
	3.	SIA "LITAGRA"	II-322	Celtnieku iela 2H, Talsi, Talsu novads, LV-3201
	4.	VALMIERAS VEIKALS	II-226	Cempu iela 8D, Valmiera, LV-4201
SIA „Agrimatco Latvia”				
7.	1.	"Agronoliktava"	II-223	"Agronoliktava", Olaines pag., Olaines nov., LV-2127
	2.	Agrimatco Bauskas veikals	II-111	Kalna iela 12, Bauska, Bauskas nov., LV-3901
	3.	Agrimatco Valmieras veikals	II-239	Rīgas iela 76A, Valmiera, LV-4201
	4.	Vairumtirdzniecības noliktava	II-34	Tīraines iela 5C, Rīga, LV-1058
	5.	Veikals "Agrimatco Iecava"	II-112	Rīgas iela 49A, Iecava, Iecavas nov., LV-3913
SIA „ELAGRO TRADE”				
8.	1.	z/s Saslaukas	II-334	"Saslaukas 1", Ārlavas pag., Talsu nov., LV-3260

	2.	SIA "Saldus agro"	II-326	Lazdu iela 15, Draudzība, Novadnieku pag., Saldus nov., LV-3801
	3.	Graudu pirmapstrāde un vairumtirdzniecība	II-253	"Bērzi", Elejas pag., Jelgavas nov., LV-3023
	4.	Graudu pirmapstrāde un vairumtirdzniecības noliktava	II-256	Uzvaras iela 14B, Dobeles nov., LV-3701
	5.	Graudu pirmapstrāde un vairumtirdzniecības noliktava	II-281	Jēkabpils
	6.	Vairumtirdzniecības noliktava	II-174	Mūrmuižas iela 5, Valmiera, LV-4201
SIA „Augu aizsardzības serviss”				
9.	1.	SIA "Agroķīmija" Saldus	II-116	"Birzītes", Saldus pag., Saldus nov., LV-3862
	2.	SIA "Ramans un Partneri"	II-90	Tērvetes iela 91B, Jelgava, LV-3008
SIA "Žvalguva"				
10.	1.	SIA "Žvalguva"	II-311	"Klētis", Suntažu pag., Ogres nov., LV-5060
SIA „ Pest Baltic”				
11.	1.	Noliktava	I-4	Kroņu iela 13A, Rīga, LV-1084
SIA „ AMERICAN EQUIPMENT & SUPPLY”				
12.	1.	Noliktava Nr.4	III-60	Rīga, Lomonosova iela 1/18
SIA "Minerals"				
13.	1.	SIA "Minerals"	II-255	Jēkabpils, Ā. Elksnes iela 7
SIA „LABĪBAS SARGS”				
14.	1.	NOLIKTAVA	I-3	Granīta iela 35/1, Acone, Salaspils pag., Salaspils nov., LV-2119
SIA "Pakavs"				
15.	1.	Veikals "Viss lauksaimniekam"	II-274	Enerģētiķu iela 11, Aizkraukle, Aizkraukles nov., LV-5101
	2.	Veikals "Viss lauksaimniekam"	II-275	Jēkabpils, Ā. Elksnes iela 2b
SIA "A.M. Ozoli"				
16.	1.	BIROJS-NOLIKTAVA	II-323	"Cīruļdārzi", Eimuri, Ādažu nov., LV-2164
SIA "ADDITIVES & SERVICES"				
17.	1.	Noliktava SIA "ADDITIVES & SERVICES"	I-8	Jūras iela 9, Ventspils, LV-3601
	2.	Additives & Services	I-9	"Kustes", Tārgales pag., Ventspils nov., LV-3621
SIA "AGROCHEMA LATVIA"				
18.	1.	Saldus Agrocentrs	II-121	Rīgas - Liepājas šoseja 98, Saldus pagasts, Saldus novads, LV-3862
	2.	Veikals-noliktava	II-203	Dzimtmīsa, Iecavas nov.
SIA "Emin dārzam"				
19.	1.	Dārza bodīte - Aizpute	III-175	Jelgavas iela 6, Aizpute, Aizputes nov., LV-3456
	2.	Ofiss-noliktava	III-147	Margrietas iela 7, Rīga, LV-1046
	3.	"Dārza bodīte"	III-210	Helēnas iela 59, Alūksne, Alūksnes nov., LV-4301
	4.	Dārza bodīte	III-209	Rīgas iela 40, Gulbene, Gulbenes nov., LV-4401

7.4. Nodrošināta mēslošanas līdzekļu un substrātu aprites un mēslošanas līdzekļu lietošanas kontrole un uzraudzība

7.4.1. Kontrolēt mēslošanas līdzekļu (turpmāk – ML) un substrātu (turpmāk – SB) aprites vietas (100 pārbaudes)

Gada laikā reģionālās nodaļas teritorijā pārbauda:

1. ML un SB aprites vietas, kurās iepriekšējā gadā konstatēti **būtiski pārkāpumi**;
2. uzņēmumus, kuri 2018. gadā **pirmo reizi** reģistrējuši ML vai SB;
3. **divas tirdzniecības vietas**, kas izvietotas tirgus teritorijās;
4. **divas** vairumtirdzniecības noliktavas;
5. ML vai SB ražošanas un iepakojšanas (pārpakošanas) vietas;
6. iespēju robežās – jaunas tirdzniecības vietas, kurās iepriekš nav veiktas pārbaudes;
7. tirdzniecības vietas, ja par tām dienestā ir saņemta sūdzība (operatīvā pārbaude).

Saskaņā ar 3., 4. un 5.punktu pārbaudi vispirms veic vietās, **kurās iepriekšējā gadā nav veikta pārbaude**.

Sākot ar 2019. gadu, tiek uzsāktas t. s. “marķējuma pārbaudes”, t. i., pārbaudi laikā inspektors pārliecinās, vai marķējuma teksts uz iepakojuma vai pavaddokumentā atbilst ML vai SB reģistrācijai iesniegtajam tekstam.

Marķējuma pārbaudei ir atlasīti 15 ražotāji un iepakotāji (*atlases princips marķējuma pārbaudei: reģionālās nodaļas teritorijā esošie ražotāji un iepakotāji izvēlēti alfabētiskā secībā, neiekļaujot tos, kuriem veikta pārbaude 2018. gadā*).

Katrs mēslošanas līdzekļu jomas inspektors veic vienu šādu pārbaudi.

Konstatējot būtiskas marķējuma neatbilstības pie tirgotājiem, iespēju robežās plāno pārbaudi pie personas, kas ir atbildīga par konkrēto ML vai SB laišanu aprītē (ražotāja, ievadēja, iepakotāja) un informē Agroķīmijas departamentu.

Potenciālās pārbaudes vietas norādītas 18. tabulā, optimālais pārbaudi veikšanas laiks – 19. tabulā.

7.4.2. Ņemt ML un SB kontroles paraugus (80 paraugi)

ML un SB kontroles paraugu ņemšanu veic **vienlaicīgi ar aprites vietas pārbaudi**. Plānveida paraugu ņemšanu beidz līdz 1. decembrim.

Paraugus ņem pie personas, kas ir **atbildīga par ML vai SB laišanu aprītē** (ražotājs, ievadējs, iepakotājs). *Izņēmums – ja ML un SB ir reģistrējis, pieteicis uzskaitē vai iekļāvis paziņoto ML un SB sarakstā ārvalstu ražotājs, paraugu ņem pie tirgotāja*.

Plānojot paraugu skaitu pa uzņēmumiem, ievēro **proporcionalitātes principu**.

ML un SB paraugu ņem saskaņā ar šādiem riska kritērijiem:

- kalpošanas materiāli – kurtuvju pelni;
- organiskie un organominerālie mēslošanas līdzekļi, kā arī substrāti – augsnes aizvietotāji, īpaši tie, kas satur dzīvnieku izcelsmes izejvielas, kā arī 2018. gadā KUVIS ML un SB valsts reģistrā iekļautie un paziņotie ML un SB;
- mēslošanas līdzekļi ar EK marķējumu – pēc brīvas izvēles, pirmkārt, tie ML, kuru marķējums rada šaubas par atbilstību regulas Nr. 2003/2003 prasībām, nodrošinot, ka katrā reģionālajā nodaļā paraugi tiek paņemti ne mazāk kā **trīs mēslošanas līdzekļiem ar EK marķējumu**;
- ja nav iespēja ņemt paraugu kādam no X tabulā rekomendētajiem ML, paraugu ņem ML ar EK marķējumu;

- pamatojoties uz RN saņemtu sūdzību par iespējamo mēslošanas līdzekļa kvalitātes neatbilstību deklarētajai kvalitātei.

Rekomendētie ML un SB paraugu ņemšanai norādīti 18. tabulā.

Paņemot paraugu, informāciju par to nekavējoties ievada *Google* elektroniskajā dokumentā, norādot: mēslošanas līdzekļa nosaukumu, ražotāju, ievadēju un iepakotāju (ja ML ir pārpackots).

18. tabula

**Pārbaužu veikšanai un paraugu ņemšanai rekomendētie uzņēmumi
prioritārā secībā**

(saskaņā ar šo vadlīniju 7.4.1. un 7.4.2. apakšpunktu)

Reģionālā nodaļa	Uzņēmums	Kritērijs	Produkta, kam potenciāli nemams kvalitātes kontroles paraugs, tirdzniecības nosaukums
Kurzemes	SIA Baltic Probiotics	Marķējuma pārbaude (reģistrētajam ML)	
	SIA Compaqpeat	Marķējuma pārbaude (reģistrētajiem SB) Organiskas izcelsmes produkts	<i>TERRAERDEN potting soils for cactus/ balcony flowers/ lawn/ seeding /tomatoes</i>
	SIA DAGA	Marķējuma pārbaude (reģistrētajiem ML) Organiskas izcelsmes produkts	<i>Biohumusa ekstrakts/Humiņš N</i>
	SIA CTEX	Pirmā reģistrācija	<i>Urīnviela (karbamīds)/ Amonija sulfāts satur sēru N21, S24</i>
	SIA Balticagrar	Jauns EK ML	<i>FAXE KALK SULFUR</i>
Zemgales	SIA EGG ENERGY	Pirmā reģistrācija Marķējuma pārbaude (reģistrētajam ML) Organiskas izcelsmes produkts	<i>BiOganiQ</i>
	SIA AgroSAG	Marķējuma pārbaude (reģistrētajiem ML)	<i>Kāds no uzskaitē pieteiktajiem EK ML</i>
	SIA BIOZIEDI	Marķējuma pārbaude (reģistrētajam ML) Organiskas izcelsmes produkts	<i>Separēts digestāts</i>
	SIA Celtniecības dolomīti	Marķējuma pārbaude	
	SIA LATGRAN	Pelni	<i>Koksnes pelni</i>
	SIA Eko Zeme	Organiskas izcelsmes produkts	<i>Augsnes maisījumi uz biohumusa bāzes DEKORATĪVAJIEM KOKIEM UN KOŠUMKRŪMIEM/ AUGĻU KOKIEM UN OGU KRŪMIEM/ RODODENDRIEM /ORHIDEJĀM</i>
	SIA IMLITEX LATVIJA iespējamā tirdzniecības vieta SIA "Žaņa Lagzdiņa maizes fabrika" (Iecavas elevators, Iecavas nov., tel. 27013016)	Jauns EK ML	<i>NITTRAM</i>

Rīgas	z/s KULPI	Būtisks pārkāpums Organiskas izcelsmes produkts Jauns EK ML	<i>“Skoraja pomošč” petūnijām, Dzīvā zeme “Universālā”, Dzīvā zeme “Puķu”, Augu augšanas veicinātājs “Life force Soil Conditioner Natural Humic Acids”, Ispolin Universal, Ideal, Raduga Minerālmēsli zālienam/skujeņiem, Kompostētājs</i>
	SIA Wormera	Būtisks pārkāpums	Paraugš
	SIA Kalifeks	Būtisks pārkāpums	
	SIA Aggregare	Marķējuma pārbaude (reģistrētajiem ML)	Paraugš
	SIA Agro Tukums	Marķējuma pārbaude (reģistrētajiem ML)	
	SIA Agromain ražotnes adrese Ādažu iela 3, Rīga	Pirmā reģistrācija Organiskas izcelsmes produkts	HUMIHELP
	SIA Baltic Institute for Regional Development tirdzniecības vieta Atlantijas iela 15, Rīga	Pirmā reģistrācija Organiskas izcelsmes produkts	HumusONLi, HumusONsi
	SIA KALGE M ražotnes adrese Augšladiņi, Lilaste, Saulkrastu novads	Pirmā reģistrācija Organiskas izcelsmes produkts	Vermikomposta ekstrakti orhidejām/balkona, telpu augiem un puķēm/augļu kokiem, ogulājiem un dārzeņiem
	SIA Energia verde	Pirmā reģistrācija Pelni	Koksnes pelni
	SIA Graanul Pellets	Pirmā reģistrācija Pelni	Koksnes pelni
	SIA LKP SOLUTIONS	Pirmā reģistrācija Pelni	Koksnes pelnu kaļķošanas materiāls
	SIA Agerona Tirdzniecības vieta: B-Port, Traleru iela 2A, Rīga	Pirmā reģistrācija	Wigor S/ PROFITKALK
	SIA AGROALBIT	Pirmā reģistrācija	Ja iespējams - paraugs (Albit vai Albit Plus)
	SIA Koks-9999 Tirdzniecības vieta: CPT Olaine, “Naftlauka”, Olaines nov.	Pirmā reģistrācija	Azofoska
	SIA Rīgas Enerģija	Pelni	Koksnes pelni
	SIA Horticom	Organiskas izcelsmes produkts Jauns EK ML	Compo Bio universiālā augsne bez kūdras, COMPO SANA Augsne citrusaugiem, COMPO BIO ogu mēslojums ar aitas vilnu, COMPO BIO tomātu mēslojums ar aitas vilnu, Mēslojums tomātiem ar kāliju, Compo Bioloģisks mēslojums augļiem un dārzeņiem Osmocote Exact 5-6 mini, Peters Professional 20-20-20 + TE (20- 8,7-16,6+TE), Osmocote Pro 8-9 High-K 11-10-19+2MgO+TE (11-4,4-15,8+1,2Mg+Te), Osmocote Exact 3-4 Mini,

			<i>Osmocote ToDress, Osmocote bloom, Landscaper Pro, Osmocote Pro 5-6 High -K 11-10-19+2MgO+TE, Osmocote Exact Standart, Osmocote Exaxt Tablet</i>
	SIA Polo Logimpex	Organiskas izcelsmes produkts	<i>Lignohumaat AM, Lignohumaat AM tabletes, Lignohumaat mark A</i>
	SIA Bioenergy <i>norādītā tirdzniecības vieta Brīvības iela 38, Ogre, tel.27082916</i>	Organiskas izcelsmes produkts	<i>Nutrilife</i>
	SIA BioDeposit	Organiskas izcelsmes produkts	<i>BioDeposit Elixir plus</i>
	SIA Algri	Organiskas izcelsmes produkts	<i>Universiāla puķu zeme</i>
	SIA EVA Dārzam	Jauns EK ML	<i>Pretsūnu līdzeklis – dzelzs sulfāts, Mēslojums zālienam pret sūnu NPK 16-5,1-5,1 (Mg,S)</i>
Vidzeme	Diāna, AS	Būtisks pārkāpums	
	SIA ENEFIT POWER & HEAT VALKA	Pirmā reģistrācija Marķējuma pārbaude (reģistrētajam ML) Pelni	<i>Koksnes pelni</i>
	SIA DŪŅĒNI	Marķējuma pārbaude (reģistrētajam ML) Organiskas izcelsmes produkts	<i>Paraugs</i>
	SIA GG Factory	Marķējuma pārbaude (reģistrētajam ML) Organiskas izcelsmes produkts	<i>Paraugs</i>
	SIA Graanul Invest Energy	Pirmā reģistrācija Pelni	<i>Koksnes pelni</i>
	SIA Graanul Invest	Pelni	<i>Koksnes pelni</i>
	SIA Incukalns Energy	Pelni	<i>Koksnes pelni</i>
	SAS Biohumuss&Soil <i>vairākas tirdzniecības vietas, piemēram, SIA Agroserviss Valmiera, SIA Valrek (precizēt Agroķīmijas departamentā)</i>	Organiskas izcelsmes produkts	<i>Biohumuss</i>
Latgale	SIA Vālodze V	Būtisks pārkāpums	
	SIA Energy Resources CHP	Marķējuma pārbaude (reģistrētajam ML) Pelni	<i>Koksnes pelni</i>
	SIA Art SV	Marķējuma pārbaude (reģistrētajiem ML)	
	SIA AZALIJA VF	Marķējuma pārbaude (reģistrētajam ML)	<i>Ja iespējams paraugs uzskaitēi pieteiktajam EK ML Yara Mila Complex</i>
	SIA NewFuels RSEZ	Pelni	<i>Koksnes pelni</i>

7.4.3. Nodrošināt mēslošanas līdzekļu lietošanas un tās dokumentācijas uzraudzību īpaši jutīgajās teritorijās savstarpējās atbilstības pārvaldības prasību ietvaros (80 pārbaudes)

Pārbaudes veic pie personām (Lauku atbalsta dienesta klientiem):

- kas Kultūraugu uzraudzības valsts informācijas sistēmā ir atlasītas savstarpējās atbilstības (turpmāk – SA) pārvaldības prasību ievērošanas pārbaudēm saskaņā ar dienestā apstiprinātiem kritērijiem;
- kurām iepriekšējā gadā SA pārbaudēs ir konstatētas maznozīmīgas neatbilstības.

SA pārvaldības prasību ievērošanas pārbaudes:

- pārbaudes tiek uzsāktas ziemas periodā, līdz 15. martam; katrs Rīgas un Zemgales reģionālās nodaļas savstarpējās atbilstības inspektors veic vienu šādu pārbaudi;
- **pabeidz līdz 1. oktobrim.**

Optimālais pārbažu veikšanas laiks norādīts 19. tabulā.

7.4.4. Veikt mēslošanas līdzekļu lietošanas pārbaudes visā Latvijas teritorijā (45 pārbaudes)

Pārbaudes veic visu gadu – pamatojoties uz personu sūdzībām par normatīvo aktu prasību neievērošanu lietojot ML.

7.5. Nodrošināta mēslošanas līdzekļu lietošanas uzraudzība, lai novērstu lauksaimnieciskās darbības izraisītu ūdens, augsnes un gaisa piesārņojumu /PRIORITĀTES/

7.5.1. Veikt mēslošanas līdzekļu lietošanas uzraudzību, lai novērstu lauksaimnieciskās darbības izraisītu ūdens, augsnes un gaisa piesārņojumu (70 pārbaudes: 20 – īpaši jutīgajās teritorijās; 50 – ārpus ĪJT)

Saskaņā ar reģionālo nodaļu gada plānu pārbaudes veic saimniecībās, kurās:

- iepriekšējā gadā konstatēti būtiski pārkāpumi kūtsmēsliu izmantošanā;
- ir dzīvnieku novietnes ar **ne mazāk kā 20 dzīvnieku vienībām.**

Optimālais pārbažu veikšanas laiks norādīts 19. tabulā.

19. tabula

**Optimālais pārbažu veikšanas laiks
mēslošanas līdzekļu uzraudzības jomā**

Pārbaudes veids		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ML un SB aprites vietas pārbaudes un paraugu ņemšana	(7.4.1.) Kontrolēt ML un SB aprites vietas			X	X	X	X	X	X	X	X	X	
	(7.4.2.) Ņemt ML un SB kontroles paraugus			X	X	X	X	X	X	X	X	X	
ML lietošanas pārbaudes	(7.4.3.) ML lietošanas un tās dokumentācijas uzraudzība ĪJT savstarpējās atbilstības pārvaldības prasību ietvaros		X	X			X	X	X	X			
	(7.4.4.) ML lietošanas pārbaudes visā Latvijas teritorijā (operatīvās pārbaudes uz sūdzību pamata)	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	(7.5.1.) ML lietošanas uzraudzība, lai novērstu lauksaimnieciskās darbības izraisītu ūdens, augsnes un gaisa piesārņojumu			X	X	X	X	X	X	X			

8. Patērētājs nodrošināts ar kvalitatīvu sēklu pavairošanai, un tiek ievērotas selekcionāru tiesības

8.1. Darbojas starptautiskajām prasībām atbilstoša sēklu sertifikācijas sistēma

8.1.4. Kontrolēt sēklu tirdzniecības vietas

Pārbaudes nepieciešamības izvērtēšanas risks – ir saņemta sūdzība vai informācija par neatbilstošu sēklu tirdzniecības procesa veikšanu (dīgtpējas termiņi, informācija uz iesaiņojuma, vaļēju, nesaiņotu sēklu tirdzniecība).

8.1.5. Kontrolēt nelielo sēklu saiņojumu sagatavotājus (sēklu saiņotājus) un lopbarības augu maisījumu sagatavotājus

Pārbaudīt reģionā reģistrēto lopbarības augu maisījumu sagatavotāju un dārzeņu sēklu saiņotāju darbību.

8.2. Bioloģiskās daudzveidības nodrošināšana, tai skaitā, ģenētiski modificēto organismu nenonākšana apkārtējā vidē (GMO uzraudzība)

8.2.1. GMO uzraudzības nodrošināšana

Inspektora rīcība, veicot pārbaudi:

- Apzināt kukurūzas (*Zea mays L.*), rapša (*Brassica napus L.*) un soja (*Glycine max*) izplatītājus, galvenokārt vairumtirgotājus.
Pēc dienesta rīcībā (KUVIS) esošās informācijas pakalpojumus iepriekš minētajām sugām pēdējo trīs gadu laikā ir saņēmušas:
Kukurūzai: Agrochema, Baltic Agro (10022), BGGS serviss, Dotnuva Baltic (21075), Elagro Trade (30160), Latvijas šķirnes sēklas (10001), Scandagra Latvia (30159), VAKS (42127).
Sojai: UPESKALNI AB (33017), SAKTAS ZS (42049), RUBUĻI (38075), RIEKSTIŅI (45010), Linas Agro (30155), Lācīši (44001), "Joži", Baltic Agro, ATPŪTAS Z.
Rapsim: Agrochema (39120), ARTIS JP (34100), Baltic Agro (10022), Dotnuva Baltic (21075), DRĪDGERA ZEMES, Elagro Trade (30160), Krastmaļi (34006), LATRAP (30112), Linas Agro (30155), Saldus AGRO, Scandagra Latvia (30159).
Paraugu noņemšanas vietu izvēlei izmanto visu pieejamo informāciju (arī sludinājumus portālā www.ss.com)
- Pārbaudi un paraugu noņemšanu veic, pamatojoties uz Ģenētiski modificēto organismu aprites likuma 7. panta 4. un 9.punktu.
- Par paraugu noņemšanu:
Paraugu lielumi ir saskaņā ar sēklaudzēšanas un sēklu tirdzniecības noteikumiem attiecīgajām sugām kvalitatīvo īpašību novērtēšanai. Paraugus nogādā BIOR laboratorijā.

Ēnu ekonomikas apkarošana

Visās dienesta uzraudzības un kontroles jomās nepieciešams pievērst uzmanību iespējamiem normatīvo aktu pārkāpumiem, kas saistīti ar nelegālu tirdzniecību, nodokļu nemaksāšanu, negodīgu komercpraksi, par šādiem gadījumiem informējot direktora vietnieku (galveno inspektoru).

Iespējamie pārkāpumi augu aizsardzības līdzekļu tirdzniecības jomā:

- Latvijā neregistrēto vai nelegālo AAL tirdzniecība. Nepieciešams sekot līdzi informācijai vietējos laikrakstos, interneta sludinājumu portālos par AAL piedāvājumiem, informācijai no lauksaimniekiem par AAL piedāvājumiem par neadekvāti zemām cenām, vai, piemēram, informācijai, ka AAL tiek piegādāti uz saimniecību no Lietuvas par daudz zemākām cenām. Veicot AAL lietošanas pārbaudes, pievērst uzmanību izmantotajam AAL iepakojumam, vai nav Latvijā neregistrētu AAL iepakojumu, pēc iespējas noskaidrojot to izcelsmi.
- AAL tirdzniecība bez licences.

Iespējamie pārkāpumi augu karantīnas jomā:

- Nepareizi norādīta produkta izcelsme, pavadzīmēs norādīta viena izcelsme, savukārt informācija etiķetē pie produkta tirdzniecības vietā norādīta cita (piemēram, citu valstu produkts tiek norādīts, kā Latvijas produkts).

Iespējamie pārkāpumi sēklu jomā:

- Tiek tirgotas Latvijas vai ES kopējā dārzeņu šķirņu katalogā neiekļautu šķirņu sēklas.

Iespējamie mēslošanas līdzekļu un substrātu tirdzniecības pārkāpumi:

- Laikrakstos un interneta sludinājumu portālos tirdzniecībai tiek piedāvāti mēslošanas līdzekļi un substrāti, kas nav reģistrēti vai kuriem nav izsniegta atļauja tirdzniecībai, tie nav pieteikti uzskaitēi kā EK mēslošanas līdzekļi vai nav iekļauti paziņoto mēslošanas līdzekļu un substrātu sarakstā.

Direktora vietniece (galvenā inspektore)

A. Kalāne